

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izveniš nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič à Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej.
»Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji Din 144.—, za inozemstvo Din 330.—. Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

TARDIEU SESTAVLJA NOVO VLADO

Kljub vsem težkočam napoveduje že za jutri sestavo vlade — Zanaša se na razcepljenost radikalov in levičarskih strank

Pariz, 1. marca. Po mnenju današnjih jutranjnikov bo Tardieu sestavil novo vlado najbrže v nedeljo ali v ponedeljek, tako da bi se nova lahko že v sredo ali četrtek predstavila parlamentu. Designirani ministrski predsednik Tardieu je izjavil novinarjem, da bo kljub vsem težkočam, s katerimi se mora boriti, sestavil vlado republikanske unije in da računa pri tem na razcepljenost levičarskih strank in radikalov. Če mu bodo levičarske stranke odrekale podporo, se bo zadovoljil s posameznimi predstavniki teh skupin. Enako stališče bo zavzel do radikalov, če bodo vztrajali pri svojem odklonilnem stališču. Ima pa zagotovilo, da ga bodo posamezni radikalni senatorji podpirali. Njegova vlada bo podobna svojejčasni vladi Poincaréja. Največja levičarska orijentacija novega kabineta bo v tem, da bo skupina aMrina primerno slabše zastopana, kakor je bila v prejšnji vladi. V političnih krogih sodijo, da je uspeh Tardieujeve misije v glavnem odvisen od razcepljenosti radikalov. Danes popoldne se bo Tardieu s Taladieujem.

Resen položaj v Španiji

Republikansko gibanje se vedno bolj širi — Posvetovanje vojaških voditeljev

Madrid, 1. marca. Govor bivšega predsednika Sancheza Guerre je napravil v vsej Španiji ogromen vtis. Politični krogi menijo, da je položaj zelo kritičen. Svoji so se demonstracije v Madridu ponovile. Po ulicah se je valila ogromna masa brezposelnih in dijakov, ki je vzklikala proti monarhiji. Policija je ponovno napadla demonstrante. V borbi je bilo več oseb ranjenih. O sličnih dogodkih poročajo tudi iz drugih španskih mest. General Barrera, generalni kapetan Katalonije, se je posvetoval včeraj z

generalom Martinezom Amido, bivšim notranjim ministrom Prima de Riverre. Posvetovanju je prisostvoval tudi general Milans. Istočasno so bila v Valenciji važna posvetovanja tamošnjih oblasti, ker grozi splošna stavka. V Madridu so bili koncentrirani močni orožniški oddelki. Vrhlo se je posvetovanje vojaških oblasti, katerega so se udeležili vsi šefi vojaške posadke. Posvetovanja spravljajo v sklad z izredno resnim položajem in z naraščajočo protimonarhistično propagando.

Dr. Schober gre tudi v Pariz in London

Pozneje bo posetil tudi prestolice sosednih držav, zlasti Prago, Beograd in Budimpešto

Dunaj, 1. marca. Kakor se z vso gotovostjo zatrijuje v političnih krogih, bo zvezni kancelar dr. Schober v kratkem posetil tudi Pariz in London. Tozadevni razgovori so že v teku. Dr. Schober bo odpotoval bržkone takoj po zaključku londonske razorožitvene konference in carinske konference v Ženevi. Ni nobene dvoma, da je poset dr. Schobra v Parizu in Londonu v zvezi z namernim najetjem velikega inozemskega investicijskega posojila in da bo to posojilo tudi glavni predmet razgovorov

v Londonu in v Parizu. Če tudi za tako posojilo ni več posebnih ovir, je vendar le potrebno, da se dr. Schober dogovori glede raznih podrobnosti, ki so za Avstrijo velike važnosti. V nadaljnjih načrtih in zunanjepolitičnih akcijah dr. Schobra so predvideni poseti tudi še v raznih drugih evropskih prestolicah. Skoro gotovo je, da bo dr. Schober po povratku iz Pariza in Londona posetil predvsem prestolice sosednih držav zlasti Češkoslovaške, Jugoslavije in Madžarske.

Preprečevanje oboroženih konfliktov

Huda borba za prilagoditev statuta Društva narodov Kellogovemu paktu

Ženeva, 1. marca. V komisiji Društva narodov za prilagoditev statuta Društva narodov Kellogovemu mirovnemu paktu je prišlo med delegati posameznih držav do resnega načelnega spora. Na dopoldanski seji je zastopnik Francije Pierre Cot izjavil, da ni možno prepovedati vojne, ako se ne vnese v pakt Društva narodov določba, ki bi bile obvezne. Angleški delegat Cecil, je zastopal popolnoma nasprotno stališče in izjavil, da Svet Društva narodov ne bo mogel nikogar prisiliti, kaj naj stori. To izjava je bila reakcija angleškega delegata na francosko stališče. Čeprav bodo se komisije odgodene do ponedeljka ali torka, so debate zavzele obseg, ki gre daleč preko debate o izpremembi statuta Društva narodov. Komisija se je razdelila na dva tabora: eden brani francosko stališče, naj se politika sile internacionalizira in vodi iz Ženeve, drugi pa zastopajo

nasprotno mnenje. Japonski delegat Ito se je odločno izjavil proti francoskemu stališču in dejal, da Svet Društva narodov ne sme imeti odločilne besede v oboroženih konfliktih, ker bi imel na ta način le značaj razsodišča.

Odgoditev se komisije je pustila ta problem nerešen. Zdi se pa, da Nemčija, Romunija, Poljska in Kitajska podpirajo francosko stališče. Za Anglijo sta se izjavili Italija in Japonska, dočim je stališče Španije, Švedske in Perua dvomljivo. Po dolgotrajni razpravi je Nemčija predlagala, naj se državam, ki ne bi sprejele razsodišnega izreka, dovoli vojna. Nadalje je lord Cecil govoril o vprašanju, ali je potrebna za silepne Sveta Društva narodov večna glasov ali pa soglasnost. Mnenja je, da mora biti sklep Sveta Društva narodov soglasen, ker bi bil drugače brezpomemben.

Velika Masarykova proslava v Beogradu

Proslava 80-letnice predsednika Masaryka se bo vršila na izredno svečan način ter bo trajala tri dni

Beograd, 1. marca. AA. Proslava 80-letnice rojstva predsednika češkoslovaške republike Masaryka bo na izredno svečan način. Za proslavo je bil sestavljen poseben odbor, ki ga tvorijo: zastopnik ministra zunanjih del in minister brez listnice dr. Kosta Kumanudi, minister vojske in mornarice general Stevan Hadžić, minister pravde in predsednik Saveza jugoslovnsko-češkoslovaških lig dr. Milan Sršić, minister prosvete Boža Maksimović, odpravnik poslov

češkoslovaškega poslanstva v Beogradu dr. Leon Vokač, predsednik Srbske kraljevske akademije dr. Slobodan Jovanović, častni predsednik Saveza jugoslovnsko-češkoslovaških lig Miša Trifunović, rektor beograjskega vseučilišča dr. Čedomil Mitrović, prvi podpredsednik beograjske občine dr. Miroslav Stojadinović, predsednik jugoslovnsko-češkoslovaške lige v Beogradu Momčilo Milošević, prvi namestnik starešine Sokola kraljevine Jugoslavije Engel-

bert Gangl, upravnik narodnega gledališča v Beogradu Milan Predić in direktor opere in beograjske filharmonije Stevan Hristić. Proslava se bo pričela 6. marca in se zaključi 9. marca. Program proslave je naslednji:

V četrtek 6. marca ob 17.30 svečana proslava jugoslovnsko-češkoslovaške lige v Beogradu, oddaja beograjski radio;

v petek 7. marca: do 11. dopoldne predavanja o Masaryku v vseh srednjih in strokovnih šolah ter na vseučiliščih v Zagrebu in Beogradu;

ob 11. dopoldne svečana akademija v Narodnem gledališču pri spomeniku, ob 17. dopoldne recepcija pri odpravniku poslov češkoslovaškega poslanstva v Beogradu dr. Leonu Vokaču; ob 18. uri skupna svečana seja Srbske kraljevske akademije in beograjskega vseučilišča v veliki dvorani vseučilišča; ob 20. v Narodnem gledališču svečana predstava »Prodane neveste«. Na svečani akademiji ob 11. dopoldne bodo govorili zastopnik ministra za zunanje zadeve dr. Kosta Kumanudi, minister prosvete Boža Maksimović in odpravnik poslov češkoslovaškega poslanstva v Beogradu dr. Leon Vokač.

Koncertni del bosta dirigirala direktor opere g. Hristić in dirigent opere g. Matačić.

Sotoba 8. marca: Ob 15. svečana ura češkoslovaškega oddelka ljudske šole na zapadnem Vračarju in dvorani Češkoslovaške doma; ob 20. svečani večer češkoslovaške kolonije v Beogradu in dvorani Češkoslovaške doma.

V nedeljo 9. marca: ob 12. svečana seja beograjske župe Sokola kraljevine Jugoslavije; ob 20. pa svečani večer beograjske župe Sokola kraljevine Jugoslavije.

Masarykova proslava v Pragi

Praga, 1. marca. Včeraj se je vršila slavnostna seja češkoslovaške narodnosocijalistične stranke, na kateri je imel zunajni minister dr. Beneš povodom proslave 80-letnice predsednika republike govor o političnem delu Masaryka. V svojem govoru je naglašal, da je bil dr. Masaryk voditelj osvobodilne borbe češkoslovaškega naroda, ter da je zaradi svojega moralnega in filozofskega utemeljenega programa in svoje brezmejne ljubezni do domovine zaslužil, da je postal prvi predsednik Češkoslovaške republike.

Upokojitve v železniški službi

Beograd, 1. marca. Na področju ljubljanske železniške direkcije so upokojeni naslednji železniški uradniki: Fran Novljan, Ivan Čermelj, Fran Kutin, Peter Vidović, Jernej Pozgibov, Josip Satter, Fran Pavlinič, Danijel Sevnčkar, Josip Hamroš, Anton Kovič, Fran Potočnik, Josip Ralner, Mihaško Iskrač, Rob. Velušek in Ivan Kramer.

Rokavski predor

London, 1. marca. Pred odhodom v Čehoslovacijo je bilo predloženo ministrskemu predsedniku poročilo odbora za gradnjo predora pod Rokavskim prelivom. Poročilo je zelo obsežno in osvetljuje vprašanje gradnje predora z gospodarske strani. Govorijo, da bo vlada sklicala odbor za obrambo imperija, da bo proučil pomorske strani tega načrta. Takozvana predorska komisija je bila imenovana meseca marea.

Odmev verskega preganjanja v Angliji

London, 1. marca. Odlok angleške vlade, ki prepoveduje božje službe v armadi za verske preganjance v Rusiji, je nadel v poslanski krogih na ostro kritiko. Kakor poročajo, bo opozicija sprožila v spodnji in gornji zbornici o tem vprašanju debato, ki četa biti zelo zanimiva.

Izropana rimska cerkev

Rim, 1. marca. Tatovi so izropali cekev sv. Marije, odnesli so srebrni kečih, v katerem je bila hostija, ki so jo vrgli na ulico. Papež je odredil v vseh rimskih cerkvah maše zadušnice.

Zaključek banske konference

Zaključno posvetovanje banov z ministrskim predsednikom — Konferenca banov z gospodarskimi krogi — Končna sestava proračunov

Beograd, 1. marca. Banska konferenca je bila danes zaključena. Zaključne konference se je udeležil tudi ministrski predsednik general Pera Živković, ki je dal banom navodila za nadaljnje delo. Dogovorjeno je bilo med drugim, da morajo bani tekom meseca marca sklicati v svojih banovinah konference predstavnikov gospodarskih krogov ter se še z njimi posvetovati po potrebah

banovine glede na razvoj gospodarstva, kar mora priti do izraza tudi v banovinskem proračunu. Proračuni morajo biti sestavljeni do konca marca ter nato predloženi finančnemu ministru v odobrenje. V proračunih se morajo upoštevati tudi vsi izdatki, ki jih nalagajo banovinam razni, v zadnjem času izdani zakoni, kakor zakon o bolnicah, zakon o hudournikih itd.

Amerika bo odpoklicala svojo delegacijo iz Londona

Nezadovoljstvo v ameriških političnih krogih — Konferenca bo ostala brezuspešna

New York, 1. marca. V ameriških političnih krogih vlada veliko nezadovoljstvo zaradi počasnega napredovanja dela na londonski pomorski razorožitveni konferenci. Nezadovoljstvo v ameriških parlamentarnih krogih je prišlo do izraza tudi na včerajšnji seji parlamenta. Demokratični senator Mac Kellan je vložil interpelacijo, v kateri poziva vlado, naj takoj odpokliče ameriško delegacijo z londonske konference, ker se je že jasno pokazalo, da konferenca ne bo dosegla nikakega pozitivnega rezultata.

Proslava 10-letnice Horthyjevega režima

Neizpoljene nade madžarskega naroda — Delna politična amnestija

Budimpešta, 1. marca. Včeraj so se pričele velike svečanosti v proslavo 10-letnice Horthyjevega režima na Madžarskem. Včeraj se mu je poklonila visokošolska mladina. Na pozdravne govore je odgovoril Horthy s krajšim govorom, v katerem je podal kratek pregled težke borbe madžarskega naroda v preteklem desetletju in naglašal, da doseženi rezultati madžarskega naroda še ne morejo zadovoljiti. Ne sme pa izgubiti nade, kajti v zgodovini traja včasih dolgo, da dobi narod zadoščenje.

V zvezi s proslavo 10-letnice režima je bila danes objavljena amnestija. Amnestirani so vsi obojenci, ki so bili kaznovani zaradi žalitve in napada na osebo Horthyja, če so svoje dejanje zagrešili pred tremi oziroma petimi leti. Kazen do enega meseca se odpusti brezpogojno, kazen do 6 mesecev pogojno, kazen do 1 leta pa za polovico. Nadalje se nanaša amnestija na davčne prestopke in je bodo določili oni, ki bodo poravnali svoje obveznosti najkasneje do 1. aprila 1930.

Eksplzija v ukrajinskem rudniku

Moskva, 1. marca. V ukrajinskem rudniku v Dnjepropetrovsku je prišlo snoti do eksplozije, zaradi česar se je porušil glavni rov. 60 rudarjev je bilo ubitih. 51 so jih še pravočasno rešili, 9 pa je bilo ubitih. Med rešenimi so štirje smrtonosno ranjeni.

Premirje v Boliviji

Washington, 1. marca. Iz San Dominga poročajo, da je na posredovanje ameriškega poslanstva prišlo med uporniki in vlado do premirja. Upajo, da se bo našel temelj za trajen sporazum.

Pogreb kardinala de Valla

Vatikan, 1. marca. AA. Za svečan pogreb preminulega kardinala Merry de Valla se vrše velike priprave. Pokojnikovo truplo je bilo balzamirano in je izpostavljeno v baziliki sv. Petra. Španski kralj je pooblastil bivšega poslanika Demagaza, naj ga zastopa pri pogrebnih svečanostih.

Umori duhovnikov na Kitajskem

Hongkong, 1. marca. AA. Razbojniki so usmrtili 2 krščanske duhovnike in 3 usmrljene sestre, ki so jih bili odvedli včeraj v gore. Razbojniki so napadli krščanske duhovnike, ko so se hoteli napotiti v notranjost. Kasneje so odšli v gore prijatelji odganih duhovnikov, da bi se pogajali z razbojniki glede odkupa. Našli pa so samo še razmesarjena trupla.

Ločitev zakona monaškega princa

Monaco, 1. marca. Princ Louis je uradno zanimal vest, da sta se princesa Charlotta in princ Peter ločila. O zadevi bo sklepal družinski svet, ki bo skušal poravnati spor med soprogo.

Justifikacija grških roparjev

Atene, 1. marca. Tu sta bila usmrtena brata Kumbeli, ki sta bila obsojena na smrt, ker sta izropala banko v Epiru za 20 milijonov drahov.

Preki sod v Hanoi

Hanoi, 1. marca. Preiskava zaradi zadnjega dogodka v Hanoi se nadaljuje z vso naglico. Sodišče je obsodilo 13 upornikov na smrt, 1 na dosmrtno prisilno delo in 1 na 20 let ječe.

ZA PRANJE KOMBINEJA

LUX
Ako podnese vodo, podnese tudi LUX

Predavanje prof. g. Pio Ulskega
bo drevi ob 6. v mineraloškem institutu univerze. Vabimo vse, ki se za stvar zanimajo na to velezanimivo predavanje, ki se bo vršilo v ruskem jeziku.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Ljubljanska borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Amsterdam 22.775, Berlin 13.555, Bruselj 7.9151, Budimpešta 9.9288, Curih 1005.9, Dunaj 799.79, London 276.10, Newyork 56.695, Pariz 222.18, Praga 168.22, Trst 297.70.

INOZEMSKÉ BORZE.
Curih: Beograd 9.12875, Pariz 20.27, London 25.19, Newyork 518.37, Bruselj 72.216, Milan 27.165, Madrid 63, Berlin 123.665, Dunaj 73, Sofija 3.7525, Praga 15.345, Varšava 58.075, Budimpešta 90.60, Bukarešta 3.08.

Slovenec Kraigher Lindberghov prijatelj

Te dni je prispel v Ljubljano George Kraigher, eden najboljših pilotov ameriške civilne avijacije — Zanimivi Kraigherjevi doživljaji

Ljubljana, 1. marca.

V Ljubljani se nudi že nekaj dni Slovenec George Kraigher iz znane rodbine Kraigherjev v Posojini. Mnogi ga dobro poznajo, posebno prijatelji in tovariši iz svetovne vojne. Prišel je iz Amerike na obisk v staro domovino. V Ameriko je odšel l. 1921 in si je že pridobil ameriško državljanstvo.

O Kraigherju so ameriški listi že opetovano pisali, kajti on je med prvimi pionirji na polju ameriške civilne avijacije. Njegovo ime je v Ameriki dobro znano, saj je pri isti letalski družbi, kakor slavni Lindbergh, s katerim sta dobra znanca.

Vpliv Amerike

V naslednjem pričujočemo zanimivosti iz razgovora našega urednika z letalcem Kraigherjem. Kraigher je izredno visoke, koščene postave, star je 39 let, pa ima že mnogo sivih las. Kdo bi tudi ne imel sivih las v takem nevarnem poklicu, kakor ga že okoli 15 let izvršuje Kraigher! Po govorici se spoznaš, da je naš človek, doma tam s Krasa, drugače se je popolnoma amerikaniziral, da napravi vtis ameriškega gentlemana, mirnega v gestah in z umerjenim govorjenjem. Američani menda nima jo navade mnogo govoriti, več misliti in delati.

Njegova mladost

Kraigher se je kot mladenčec zanimal za motorje, automobile in posebno še za letala. Po srednješolskih študijah ga je poslal oče na Duma, kjer je študiral tehniko. Njegov najboljši prijatelj v dijaških letih je bil inž. Bloudek. Doma je imel vedno opravka s kakim polomljenim avtomobilom in l. 1912 je prvič letel v aeroplanu. l. 1914 si je pa že pridobil pilotsko diplomu. Tako se je že zgodaj seznanil s stroji, jih sam sestavljal in zopet razstavil ter se tako iz ljubezni in zanimanja do stroja izuril za mehanika in to mu je pozneje v Ameriki prišlo prav. Bil je vajen delati z lastnimi rokami in se ni bal umazati si jih, zato je v Ameriki, v deželi dela, premagal vse težave, ki čakajo vsakega Evropeca, ko pride s tleh in v Ameriko. Študij pa ni mogel končati, ker je posegla vmes svetovna vojna. Kraigher je moral k vojakom in odločil se je za letalstvo.

Začetek kariere v Ameriki

Pri vojakih je kmalu zaslovel kot eden najznamenitjših pilotov. Pozneje ga vidimo med srbskimi dobrovoljci. Po prevratu l. 1921 jo je pa mailni v Ameriko. Tedaj je bila ameriška civilna avijacija šele v povojih. Kraigherjeva želja udeleževanja se kot pilot ali kaj sličnega pri letalstvu se ni mogla takoj uresničiti. S pomočjo nekoga prijatelja je dobil službo v tovarni za letala, Curdiss in pozneje v tovarni Wright v Paterson N. J., kjer izdelujejo znamenite Wright Whirlwind motorje za letala. To so doslej najboljši in najzanesljivejši letalski motorji, s katerimi so bili omogočeni veliki poleti, kakor na severni in južni tečaj itd. S takim motorjem je tudi Lindbergh preletel ocean. Svojemu cilju se je Kraigher še bolj približal, ko je dobil službo pri nekem podjetju, ki izdeluje fotografirske zemljevide, posnete iz letala iz višine 3 do 5 tisoč metrov. Pri tem delu je prišel Kraigher kot pilot in strokovnjak posebno do veljave. L. 1918 mu je za velika letalska družba Pan American Airways Incorporation ponudila mesto tehničnega upravitelja. Ta letalska družba je največja v Ameriki in oskrbuje z letali promet v severni, centralni in južni Ameriki. Svoje delovanje ima družba razdeljeno na oddelke ali divizije, ki se imenujejo po teritorijih, kjer vrše letalski promet.

Upravitelj letalske divizije

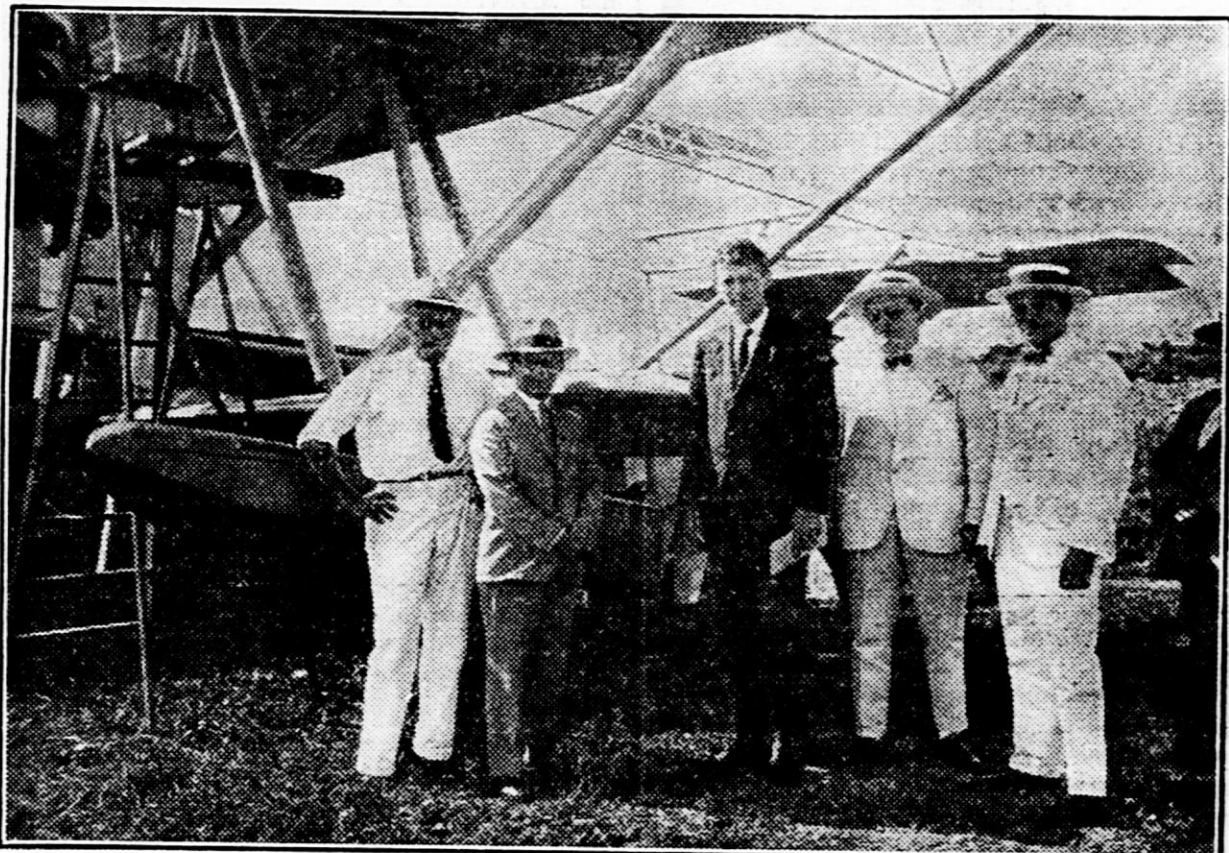
Družba ima zapadno indijsko divizijo, mehiško divizijo, panamsko in Grace divizijo. Območje, v katerem družba oskrbuje promet, je torej ogromno. Na vseh 4 veliki letalskih linijah se vrši direktni poštini in potniški promet, torej od Zemeljskih držav preko srednje Amerike in od Zapadnoindijskih otokov do glavnega mesta Argentine Buenos Airesa. George Kraigher je tehniški upravitelj mehiške divizije. Vsaka letalska divizija razpolaga z okoli 30 letali, 20 piloti in potrebnim štabom tehničnega in upravnega osebja. Dnevno se preleti do 5000 km. Hitrost letal znaša okoli 170 km na uro. Razen pošte prevzame vsako letalo letišče še 12 potnikov. Vsako letalo ima

razen pilota še pilotskega pomočnika, mehanika, radiooperaterja s popolno radio opremo ter stewarda. Letala so torej kakor udobne mašine po zraku letoče ladje. Rabijo se največ trisotorij Fordmonoplan s tremi Wasp 425 HP motorji.

Kraigher, dasi ne več tako mlad, še vedno rad leta. Tako je najbrž kakor pri pisateljih, ki morajo pisati, čeprav nočejo. Tudi pravi pilot je nesrečen, če ne leta. V zadnji letu je Kraigher preletel okoli 1000 ur v zraku. Kdor ve, kaj pomeni pilotirati letalo 2 ali 3 ure dnevno, more razumeti, kaj se pravi 1000 ur letanja letno. Sedež Kraigherjeve letal, divizije je v Mexico City, glavni sedež letalske družbe pa v New Yorku.

Zračni promet v Ameriki

Glavni namen in smoter letalske družbe Pan American Airways Inc. je v tem, da vrši poštini in potniški promet na letalskih progah, ki gredo preko pokrajin, kjer skoro ni prav nobenega drugega prometa, kjer ni niti cest, kaj šele železnice ali avtomobilskega prometa. Razen tega vodijo zračne proge preko pokrajin in držav, katere ločijo ogromne razdalje. Z letali se te razdalje seveda skrajšajo, tako da preleti letalo progo, na kateri bi se sicer potovalo teden dni, že v 3 ali 4 urah. Američani se šadijo in pravijo, da so ljudje v teh krajih prišli z osla naravnost na aeroplan. So preskočili voz, železnico in avtomobil. To dejstvo je morda najzanimivejše za tempo tehničnega razvoja v Ameriki. Tako velikega pomena organizacija prometa je velikega pomena za razvoj gospodarstva sploh. Zračne proge te družbe vodijo preko neskončnih, neobljudenih pokrajin, preko pragozdov in džungel, kamor še ni stopila človeška noga, nad ugasišči in delujočimi vulkani ter nad do 6000 visokim gorovjem. Proge so torej zelo nevarne. Če se letalo ponesreči in pade v kakem kraju na tla, ga ni mogoče več rešiti, ker ni mogoče priti do njega z vozom ali kaklo drugače. Zato rabi družba za prevoz potnikov samo najmodernejšo večmotorne aeroplane.

Ameriški letalci, med njimi Lindbergh (srednji) in Kraigher (prvi levo)

Zanimivo so vožnje na veliki razdalji 350 km od Mexico City do Tampica ob morju, oziroma Mehikem zalivu, Mexico City je v višini kakih 2300 m. Od tu vodi proga preko gorovja, ki je visoko nad 3000 m. Nato gorovje pada na 2400 m. toda v tej višini je večkrat morje oblakov, skozi katere mora leteti pilot, dokler ne pristane ob morju. Vožnja skozi morje oblakov je najnevarnejša. Za to vožnjo morajo imeti piloti poseben trening in morajo biti večji posebnih instrumentov za orijentacijo. Pilotsko osebje letalske družbe je seveda kos elementarnim silam, kakor so megla, nevihte itd. Družba je sama izdala velike vsote za izpopolnitev vseli aparatov in instrumentov, ki so potrebni za tako letenje. Letala in piloti so tako zanesljivi, da družba vrši promet na vseh progah z največjo sigurnostjo. Dan za dnem se vrši promet nemoteno, tako da v enem mesecu ne pride v izgubo niti ena vožnja.

Piloti, ki vodijo letala v teh najnevarnejših sferah, morajo absolutirati še posebno šolo za letenje v megli in oblakih, v katerih pilot popolnoma izgubi orijentacijo, da ne ve, če leti levo ali desno, prav ali narobe. Orijetirati se mora samo z instrumenti in s pomočjo radia.

Zanimive dogodivščine

Pogovor je nanesel še na številne dogodivščine, ki jih je Kraigher doživel v izvrševanju svojega zanimivega in nevarnega poklica v Ameriki. Nekoč je reševal prijatelja, ki je moral pristati v kraju, kjer žive indijski cigani še tako primitivno, kakor ljudje v Ameriki tedaj, ko je v Kolumb odkril. Žive v nekakšnih kočah, pokritih z vejami in se preživljajo z divjimi sadeži in ribami.

Lani v februarju mu je šlo poštemo za kožo. Letalo je bilo nekako sredi poti med Mexico in Tampico, ko je hud veter odtrgal prečna krnila. Zdelo se je, da je avijon izgubljen, toda s spretnim manevriranjem se je Kraigherju posrečilo pristati. Svojo pogumnost pa je pokazal tudi s tem, da je med vožnjo pomnil sopotnika, oddaljenemu Mehikano svoj letalski dres, češ, da bi se pri eventualnem pretrdem pristanku ne ubil. Vsi mehiški listi so pričeli objavljati naslednje pismo o junastvu pilota

Kraigherja, ki je tvegaj življenje, da reši sopotnika. Kraigher ima fotografije poškodovanega letala ter izrezke ameriških in mehiških časopisov.

Drug junaški Kraigherjev čin je bil, ko je iz najhujšega ognja z letalom srečno ušel. Med mehiško vstajo pred dvema letoma so namreč ameriška letala metala nad Mehiko letake, v katerih so pozivala prebivalstvo, naj ne verjame upornikom in naj bo zvesto generalu Callesu. Pri metanju letalov so zalotili Kraigherja uporniki in začeli letalo obstreljevati. Kraigherju se je posrečilo pobegniti, ne da bi se njemu ali njegovemu spremljevalcu, oddaljenemu pristahu Callesove vlade, kaj pripetilo.

Lindbergh

Se zanimivejši je bil razgovor o Lindberghu, Kraigherjevemu prijatelju, ki je opravljal v družbi funkcijo (advisory) inženjerja. Lindberghu je uspel preokceanjski polet s pomočjo njegove spretnosti in strokovne izvežbanosti z instrumenti, ki so mu omogočili orijentacijo nad oceanom. Številni ponesrečeni letalci pri velikih poletih so večinoma izgubili orijentacijo, ker niso znali ravnati z orijentacijskimi instrumenti. Praktične vrednosti taki veliki poleti danes seveda še nimajo. Lindbergh ni mogel vzeti s seboj niti dvojne obleke. Kraigher je prepričan, da nas bodo tehnik še presenetili z velikimi iznajdbami na polju avijacije, zlasti v konstrukciji motorjev, ki danes še rabijo velike množine gonilnih snovi, kakor bencina ali gozolina. Bodočnost letalstva zavisi od izpopolnitve motorjev.

Priznanje zaslug

V znak priznanja za vestno službovanje je družba kot rečeno imenovala Kraigherja za tehničnega upravnika četrtle letalske divizije. Kraigher vodi sedaj upravne posle, vendar pa še često leta. Družba plača za vsako prevoženo miljo 5 do 13 centov, to seveda zavisi od časa (ponoči 10 do 13 centov) ter od vremenskih in krajevnih prilik. Spreten letalec prevozi na uro do 100 milj in zasluži do 6 dolarjev, torej v naši valuti 300—350 Din.

Najboljši dokaz, kako veliko zaupanje uživa Kraigher pri družbi, je pač dejstvo, da ga je kot eksperta poslala v Evropo. Američani so sicer v letalski tehniki na višku, toda še vedno streme za napredkom. Treba je namreč izpopolniti še eno velikih

Duhteča usta
SARGOV

KALODONT

Slovenski umetniki na londonski razstavi

Naši umetniki so poslali pred centralno žirijo 138 del, od katerih je bilo sprejetih samo 67

Ljubljana, 1. marca.

V Zagrebu se je te dni sestala centralna žirija naših upodabljalnih umetnikov, obstoječa iz zastopnikov Slovencev: Toneta Kralja in Sternena, Hrvatov: Kljakovića, Tiljaka in predsednika Meštrovića, Srbov: Rosandića in Popovića. Centralna žirija je imela težko nalogo, izbrati iz vposlanih del 120 slik, 60 kipov in 100 listov rep. grafike, risb, akvarelov itd., kolikor sme znašati skupen obseg na razstavo pripuščenih del. Slovenski upodabljalni umetniki so poslali v Zagreb skupno 138 del. Hrvati so bili zastopani z znatno večjim številom slik, kipov in grafičnih risb, došli so Srbi poslali skupno 82 del.

Centralna žirija je bila ne glede na to, da so šla vsa vposlana dela že v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu skozi žirijo, dvojna. Pri prvi so odbrali one slike in kipe, za katere so bili člani žirije soglasnega mnenja, da se pripuste na razstavo. Ko so bili na ta način gotovi, je prešla žirija na presojo tiz, visečih del.

Po informacijah člana centralne žirije g. Toneta Kralja je centralna žirija izbrala dela naslednjih slovenskih umetnikov: Jakopiča (3 slike v olju, katerim se priključita še dve z barcelonske razstave), Sternena (3 slike v olju in 1 z barcelonske razstave), Vesela (4), Zupančeve (1), Gojmirja Antona Kosa (2), Sirkca (1), Pavlova (2), Frana Kralja (1 in 1 z barcelonske razstave), Toneta Kralja (1), Trautnika (1), Cudermana (2), Nandeta Vidmarja (1), Draga Vidmarja (1), Globočnika (1), Preglove (2), Stipolovića (1) in Serajnika (1).

Kipi so bili sprejeti: Lojze Dolinarja (3, med njimi monumentalni Mojzes, ki je vzbujal največjo pozornost na domačih in

inozemskih razstavah), Tineta Kosa (2), Toneta Kralja (1) in Lebođe (1).

Grafika: risbe, akvareli, litografija, lesorezi, monotipije in mešane grafike so bile sprejele: Trautnika (3), Zupana (3), Toneta Kralja (3), Maleša (3), Čarga (2), Jakca (5), Šantla (2), Zupančeva (1), Piščančeva (1), Bruna Vavpotiča (1), Justina (4), Smrekarja (2), Sternena (1) in Sternena-Kleinova (1).

Število iz Ljubljane doposlanih del se je znatno zmanjšalo, ker jih je bilo sprejetih le 67. Hrvatom je žirija izbrala istotako polovico del, enako Srbov; od 82 jih je bilo sprejetih le 42. Zanimivo je, da je bilo zavrženih več naših priznanih umetnikov, tako da ne bodo zastopani na razstavi.

Sklepi centralne žirije so važni zlasti radi tega, ker pomenijo v gotovem oziru kvalifikacijo naših upodabljalnih umetnikov, oz. njihovih doposlanih del.

Razstava v Londonu bi se morala vršiti od 2. aprila do 31. maja. Namestitev razstave bo v prostorih londonske Tate Gallery. Ker pa je italijanska razstava, ki se pravkar vrši v istih prostorih podaljšana, se bo otvoritev jugoslovenske razstave zakasnila.

Kakor znano, bo razstava potovala iz Londona v razna mesta Velike Britanije; turneja mora biti zaključena koncem avgusta. Prireditelji: Jugoslovensko društvo v Londonu (The Yugoslav Society of Great Britain) si pridružujejo pravico, razstavo za turneje v Veliki Britaniji deliti, če bi bilo to potrebno.

Našim upodabljalnim umetnikom, zlasti še slovenskim, želimo na londonski razstavi obilo sreče!

Novice iz litijskega kraja

Težave z otroškim vrtcem — Dva zobotehnik — Lepi izleti v litijski okolici

Litija, 28. februarja.

Že pred dobrim letom je poročal »Slovenski Narod« o potroci otroškega vrtca v Litiji. Merodajni krogi so uvideli željo prebivalstva in so dovolili, da se otvori nujno potrebni otroški vrtec. Sicer si mnogi niso bili edini, kje naj ima vrtec svoje prostore, ker je bilo na izbero več lokalov. Merodajni krogi so se pa odločili za rešitev, ki ni bila najbolj nujna in socialna. Odvzeli so dvem učiteljskim močim stanovanje v šoli, prebili so vmesno steno, za kar se jim je prav posebno mudilo, in so v novem lokalu namestili otroški vrtec.

Nova moč gde. Godinova, prejšnja vrtnarica v Trstu, je zbrala kmalu kopico srčanih otrok. Razred se je lepo razvil, mladina je sodelovala s svojimi deklaracijami celo na šolskih proslavah, sploh so ljudje uvideli, kako koristen je tak razred v našem industrijskem kraju.

Zdaj pa je deca že par mesecev brez vrtca. Vrtnarica se je poročila in je podala ostavko na državno službo. Decca pa je brez vrtca, zabave in šolskega življenja, ki se jim je tako priljubilo. Ljudje pa so se nujno, da je že skrajni čas, da bi merodajni krogi poslali drugo vrtnarico ali pa izprašano moč, ki bi bila zmožna voditi otroški vrtec.

Ljudje trdijo, da bi bila energija, s katero so svoj čas napravili razred za otroški vrtec v šoli iz učiteljskih stanovanj, vsaj tako tudi v tem primeru umestna, potem bi ne stala urejena soba popolnoma prazna in naša deca bi ne bila brez potrebne otroškega vrtca. Zeleti bi bilo, da se vprašanje namestitve nove vrtnarice reši takoj! V zadnjem času je naš kraj napredoval. Dosele so hodili eni v Zagorje, drugi pa v Ljubljano. Zdaj smo pa s tem preskrbeni doma, dobili smo namreč kar dva zobotehnik: v vili Rotar ima svoj atelje g. Štoka, ki je bil doslej v Trzinu, pri dr. Ukmarju za Savo pa se je nastanil g. Glavič. Prihoda prepotrebnih dentistov se je razveselila posebno okolica, ki ima zdaj zobne ateljeje kar pri roki.

Naše ceste, za brez razlike v vsem okraju, so bile zadnja leta zelo zanemarjene. Koliko je trpela živina na razjednih cestah, si more misliti samo tisti, ki je gledal, kako je otežkočen promet po razjednih cestah. V litijskem okolici so pa začeli zdaj pridno napeljavati gramoz. Po nekaterih delih, n. pr. do Šmarina, je cesta tako močno asut, da je ob temnih nočeh prava muka za pešca, ki mora po tej poti po robatem in ostrem kamenju.

Cestno načelstvo bi opozorilo, da ni dovolj, če se ceste prekrkajo od jarka do jarka s savskim gručem. Ta posip bi se moral potem še zravnavati in kar je glavno, s primerno težkim valjarjem bi se morale ostrme kamnov zdrobiti. Kdor je že hodil ponoči po nasutih cestah, bo to priznal.

Lepe nedelje prav radi izrabljajo ljubljanski izletniki za pohod v litijski okraj. Posebno je za ljubljance zanimiva in priljubljena pot iz Radobove vasi, potje na dolenski železnici, preko Javorja, ki je eden najbolj simpatičnih hribov v litijski bližini. Srečnega in zadovoljnega se počuti izletnik na Feč vrtu pri Javorju, od ko-

der ima razgled kar na vse strani. Krasen je na razgled dolenski ravnine, očarljiv pa je tudi Triglav, ki pozdravlja izletnika iz daljave. Da izletnika ne dolgočasni pot domov, si izbere za povratek Litijo. Mimo Bogenšperka ne rabi v Šmarino oziroma Litijo niti dve uri. Res, za pomladne dneve bo ta pot najbolj priporočljiva in ne bo nikomur žal, če si jo ogleda.

Znani turistični pisatelj g. Badjura ima progo Litija—Radobova vas speljano v njegovem zadnjem delu: »Sto izletov« v dveh varijantah (vidi izlet št. 46 in 53). Knjiga se dobi pri litijski podružnici SPD ali pa v Tiskovni založbi v Prešernovi ulici nasproti ljubljanske glavne pošte.

Smučarjem bo prišlo še prav snežišče okrog Javorja in Feč vrtu. Vender je dolina brez snega. Naši smučarji pa zdaj prav pridno uporabljajo smučišča na Sv. Planini pri Zagorju. V nedeljo je bilo gori okrog 40 smučarjev. Niso mogli prehaliti ugodnega snega in izvrstne postrežbe. V koči je na razpolago 10 postelj za one turiste, ki žele na Planini počevati.

Radioprogram

Nedelja, 2. marca

9.30: Prenos cerkvene glasbe. — 10: Dr. P. Roman Tominec: Versko predavanje. — 10.20: Tone Kroš: Današnja Francija, njene razmere in naši izseljenci II. — 11: Pevski koncert Slov. vokalnega kvinteta. — 11.45: Koncert Radio-orkestra. — 15: Jože Okorn, Cebelarstvo. — 15.30: Magistri, očetna godba. — 16.30: Humoristično čtivo, pisatelj Fran Milčinski. — 17: Na harmoniko igra g. Magister. — 17.30: Citre. — 20: Prenos iz Prage. — 22: Časovna napoved in poročila, nadaljevanje koncerta. — 22.15: Jazz. — 23: Napoved programa za naslednji dan.

Ponedeljek, 3. marca

12.30: Reproducira glasba. — 13: Časovna napoved, borza, reproducirana glasba. — 13.30: Iz današnjih dnevnikov. — 17.30: Koncert Radio-orkestra. — 18.30: Prof. Franc Pengov: Socialna fizika. — 19: Dr. Lavrič, Iz finančnega gospodarstva. — 19.30: Dr. Preobražensky, Ruščina. — 20: Operetni večer (sodelujejo ga. Poličeva, go. Mohorič in Drenovec). — 21: G. Staniko igra na harmoniko, vmes poje kuplete g. Pleničar. — 22: Časovna napoved in poročila. — 22.15: Jazz-band. — 24: Napoved programa za naslednji dan.

Torek, 4. marca

12.30: Reproducira glasba. — 13: Časovna napoved, borza, reproducirana glasba. — 13.30: Iz današnjih dnevnikov. — 17.30: Koncert Radio-orkestra. — 18.30: Prof. Franc Pengov: Socialna fizika. — 19: Dr. Lavrič, Iz finančnega gospodarstva. — 19.30: Dr. Preobražensky, Ruščina. — 20: Operetni večer (sodelujejo ga. Poličeva, go. Mohorič in Drenovec). — 21: G. Staniko igra na harmoniko, vmes poje kuplete g. Pleničar. — 22: Časovna napoved in poročila. — 22.15: Jazz-band. — 24: Napoved programa za naslednji dan.

Dnevne vesti

— Kongres dijaške Male antante. Pod predsedstvom rumunskega delegata Nartija je zasedala v torek in sredo kulturna komisija. Na prvi seji je bil določen delovni program. Pojedine delegacije so poročale o stikih v preteklosti in o ideologiji kulturnega sodelovanja dijaške Male antante. Najzanimivejši je bil govor člana rumunske delegacije Bodina, ki je dejal med drugim: »Sila dijaške Male antante je v medsebojnem globljem spoznavanju treh narodov, v bratškem sodelovanju na znotraj in v solidarnosti na zunanji. Kulturne vezi med mladimi generacijami bo treba utrditi z izdajanjem periodičnega časopisa, z izmenjavo publikacij in študentov, z gledališkimi in znanstvenimi ekskurzijami in s prevodi glavnih literarnih del. Z odobravanjem je bila sprejeta izjava jugoslovenskega delegata, ki je dejal, da si bodo študentje prizadevali, da postanejo manjšine v Jugoslaviji in v Rumuniji most nerazdružne zveze med obema narodoma. V sredo dopoldne so se udeleženci kongresa udeležili predstave v kino Metro, kjer so jim pokazali krasne naravne posnetke iz Češkoslovaške in Rumunije. Popoldne so posetili muzej, zvečer se je pa vrnil češkoslovaški narodni pevski zbor iz Praga, ki so jim pokazali krasne naravne posnetke iz Češkoslovaške in Rumunije. Popoldne so posetili muzej, zvečer se je pa vrnil češkoslovaški narodni pevski zbor iz Praga, ki so jim pokazali krasne naravne posnetke iz Češkoslovaške in Rumunije.

— Opozorilo ribičem. Kraljevska banska uprava dravske banovine razglasa: Ribarske knjižice za ribolov v vodah na ozemlju bivše ljubljanske oblasti izdajajo: Ljubljanski mestni magistrat strankam, ki stanišajo v Ljubljani, ostalim pa pristojna sreska načelstva (sreska ekspozitura v Skofiji Loki). Pristojbine so enake kot v letu 1929. Zapriseženim ribarskim čuvajem se izdajajo posebne ribarske izkaznice, ki so proste banovinske pristojbine in sicer za vsak ribarski okraj samo enemu čuvaju, ki ga določi ribarski upravičenec. Večje številne ribarske izkaznice za isti okraj se bo dovolilo samo na utemeljeno prošnjo upravičenca. Izdaja jih oblast, ki je čuvaja zaprisedlo. Plačana pristojbina se v nobenem primeru ne bo povrnila, četudi bi se ribarska knjižica ne mogla uporabiti. Ribiški gostje se opozarjajo, da se njihovim belim ribarskim knjižicam ne bo priznala veljavnost, če jim ribarski upravičenci ne bodo vpisali, kakšne ribe (plemenite ali belice) smejo loviti in koliko časa. Posestniki samosvojjih okrajev, zakupniki, sozakupniki in podzakupniki morajo svojo ribarsko pravico pravilno izkazati.

— O telegramih z Reke (Fiume) za Jugoslavijo. Po novem telegrafskem pravilniku italijanske pošte uprave se smatrajo za telegrame v odprtem slogu samo taki telegrami, ki so pisani v italijanskem, francoskem, angleškem, nemškem, španskem in latinskem jeziku. V vseh drugih jezikih pisani telegrami se smatrajo v notranjem prometu Italije za telegrame v dogovorjenem slogu, v katerem se vsaka beseda takšna za toliko besed, kolikorkrat vsebuje po pet črk in še eno besedo za morebitni ostanek. Potemtakem smatrajo italijanski brzojavniki uradi brzojavke, ki so pisane v našem jeziku za brzojavke v dogovorjenem slogu in jih takširajo.

— Vinski kongres v Beogradu bo v nedeljo 9. marca ob 10. uri v veliki univerzitetni dvorani. Kdor se ne želi v Beogradu dalje muditi in se hoče udeležiti le kongresa, lahko odpotuje v soboto ob 21.06 z brzovlakom iz Zidanega mosta, v nedeljo se pa že lahko ob 18.00 ali 23.10 vrne. Marširajo, pa ki še v Beogradu ni bil, lahko to priliko porabi in si ogleda zanimivosti Beograda. Kdor želi, da se mu preskrbi stanovanje, naj se obrne na Vinarsko društvo Maribor Gregorčičeva 6, tu naj javno da s katerim vlakom pride v Beograd. Situacija vinogradnikov postaja z vsakim dnem slabša. Udeležite se torej kongresa vsi, kajti naše dobro utemeljene in obrazložene prošnje bodo uslišane. Ne zahtevajte, da se le nekateri trudijo, drugi pa ovirajo delo za skupne interese s tem da ignorirajo svoje organizacije in osvajajo vedno doma. Prometno ministrstvo je dovolilo 50% popust na vseh železnica. Potrebne legitimacije stanejo 5.— Din in se naroče po nakaznici pri g. Lovre Petovarju, Ivanj-kovci.

— Svečana tedna na Dunaju. Kakor tani, bosta tudi letos na Dunaju od 1. do 15. junija svečana tedna, ko se bo vršilo mnogo zanimivih umetniških, sportskih in družabnih prireditev. Posebno zanimivi bodo klasični koncerti, prirejeni na zgodovinskih krajih Dunaja. Na sporedu so svečane gledališke predstave, mednarodne sportske tekme, avstrijski derby in tek za veliko nagrado Avstrije. Posestniki bodo imeli znižano vožnjo in druge olajšave.

— Ljudska samopomoč v Mariboru je imela v nedeljo dne 23. febr. v Gambriarovi dvorani svoj II. letni občni zbor. Občni zbor je otvoril načelnik g. dr. Ivo Sorli, ter pozdravil vse navzoče člane posebno pa še oblastnega zastopnika g. Saksida in nato podal besedo posameznim poročevalcem dnevnega reda. Po poročilu društvenih funkcionarjev je šlo društvo z 31. decembra 1929 v vseh oddelkih 12.204 članov. Po predloženi bilanci znašajo aktivna Din 471.865.54, od tega je naloženih Din 341.319.54 v raznih denarnih zavodih in v vrednostnih papirjih. Rezervni fond znaša Din 467.465.— Skupni promet društva je presegal 7 milijonov Din. Na podporah je društvo izplačalo v 272 smrtnih slučajih Din 710.450. Ako prištevamo izplačane podpore prvega poskvnega leta po Din 221.357 je društvo izplačalo celotno svojega dvoletnega obetova Din 981.807.— Odhodu se je dal enoglasno absolutorij. Kot posebna zahteva za vestno in nesebično delovanje se mu izročila na predlog nadzornika g. Remca častna diploma.

— Lastnikom motornih vozil. Kraljevska banska uprava Dravske banovine opozarja vse lastnike motornih vozil na ozemlju bivše ljubljanske oblasti, ki so zavezani plačevanju oblastne takse na motorna vozila po tozadevni oblastni uredbi, da to takso za prvo četrtletje 1930., kakor tudi morebitni zaostanek za leto 1929, nemudoma poravnajo, ker se bo s 15. marcem t. l. pričelo prisilno izterjevanje, ki bo povzročilo zamudnikom nepotrebne stroške. Taksa se plača pri pristojnih davčnih uradah, kjer se tudi dobe proti odškodnini 1 Din prijava za njeno odmero.

Pridite danes zvečer na ples „GRAFIKE“ v KAZINO!

— Hrvatski planinci na Kumu. Omiadinska sekocija hrvatskega planinskega društva »Sljeme« priredi jutri za svoje člane skupni izlet na Kum, izleta se udeležijo vsi mladi smučarji.

— Iz »Uradnega lista«. »Uradni list k. banske uprave dravske banovine« št. 35. z dne 28. februarja objavlja zakon o gozdovih in zakon o pospeševanju živinoreje.

— Trajektat o tisku. dr. Knafliča. Pravkar je izšel I. del: Zgodovinska in primerjalna študija o pričetkih, razvoju in zaprekih tiska in o vsebini in pomenu tiskovnega prava in tiskovne svobode. Obseva 12 in pol tiskovnih pol (200 str.), stane v subskripciji 100 Din pozneje v knjigarni 120 Din. Delo vzbuja veliko pozornost, in kar je zelo razveseljujoč pojav, ta pozornost se pozna v razpečevanju. Vsebinska prvega dela je izredno zanimiva. Kakor čujemo, gre drugi del ta mesec v tisk in izide pričetkom aprila. Delo je velepomembno in potrebno.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo po meji deloma oblačno in dežavno vreme. Včeraj je bilo jasno samo v Skopliju, drugod pa večinoma oblačno. Temperatura je še bolj poskočila. V Beogradu je bilo včeraj 17, v Zagrebu 15, v Mariboru, Sarajevu in Skopliju 12, v Ljubljani 6,4 stopinje. Davi je kazal barometer v Ljubljani 772,2 temperatura je znašala 4,2.

— Smrtina nesreča na Brdu pri Viču. V opekarni »Emona« na Brdu pri Viču se je večeraj pripetila težka nesreča, katere žrtev je postal delavec Leopold Belič, star 40 let. Belič je kopal ilovice, med delom pa se je debela plast sesula nanj in ga pokopala pod saboj. Drugi delavci so mu sicer takoj priskočili na pomoč in ga izklopali izpod ilovice, toda Belič je bil že nezvesten. Prepeljali so ga z rešilnim vozom v bolnico, kjer je pa poškodbam podlegel. Kakor iz vemo, je Belič neoreče sam kriv. Delal je namreč na akord in da nakopije čim več ilovice, je zemljo izpodkopal, kar je strogo prepovedano.

— Velike zlorabe in poneverbe. Pred sodiščem v Sremski Mitrovici se je te dni začela razprava proti arhitektu Momčilu Tapavici, bivšemu vladnemu komisariju vodnih zadrug za južni Srem in Zemun, ki je obtožen zlorab in poneverb. Obtožnica navaja 16 primerov zlorab ter poneverb v znesku 3 in pol milijona Din. Tapavica se je zagovarjal, da je hotel koristiti zadrugam. Toda številne priče, zlasti inž. Cvečič, so naravnost porazno izpovedale zanj. Razprava, za katero vlada v Vojvodini splošno zanimanje, se nadaljuje.

— Dr. Vukotić bo obtožen poskušnega umora. Poročali smo včeraj o spopadu subotičkega odvetačnika dr. Vukotića z direktorjem Lepedatom, Policijska je ugotovila, da je Vukotić stal pol ure pred trgovino Bata, kjer je bil izvršen napad. V roki je imel bč. v žepu samokres. Edino naključje se je za hvališče, da direktorja ni ustrelil. Krogi se je namreč odbila od rožnatega gumba na suknji. Policijska dr. Vukotića izročila državnemu pravdnstvu, ki ga bo obtožilo poskušnega umora.

— Smrtina nesreča delavca. V šumi Tomu Rast pri Ernestovcu se je pripetila težka nesreča. Delavci so z dinamitom raztrebljali korenine dreves, delavec Josip Oter pa je bil tako nepreviden, da je zašel preblizu. Debela korenina mu je z vso silo priletela v lavo in mu razbila lobanjo. Nezvestnega so prepešali v bolnico, kjer je pa kmalu umrl.

— Zanimiva rodbina 100letnikov. V Novem Sadu je te dni proslavil 100letnico rojstva posestnik Tošo Popović. Novosadski listi poročajo, da se je starec zadnja leta pomladil. Vid, ki mu je popreje že pešal, se je zopet popravil in Tošo se počuti zelo dobro. V zakonu je imel Tošo pet sinov, ki še vsi žive. Nastaršeli Mitja je tudi že starček, kajti star je 75 let. Stevo jih je 71, Rade 67, Uroš 65, Panta pa 63. Sinovi imajo 74 potomcev. Najstarejša Mitina hči je stara že 51 let ter je še sama babica.

PLES V KLETI »ZVEZDA« vsak torek, sredo in petek

Danes

V DVORANI DELAVSKE ZBORNICE ob 20. uri zvečer glesbenega društva »Zarje-

kabaretni večer

po sistemu znamenitega Rousscherjevega gledališča na Dunaju.

Program kot vabijo se dobi pri vstopu v dvorano.

Iz Ljubljane

—lj Masarykova proslava v operi. Na predvečer slavnostnega dne, dne 6. marca bo v operi svečana proslava največji mož svetovne zgodovine. Operni orkester zaigra pod taktirko ravnatelja Polia Smetanova overture »Libusa«. Nato zapoje ljubljanski zbori obe češkoslovaški himni. Slavnostni govor bo imel predsednik lige minister dr. Albert Kramar. Po govoru bo živa slika, katero sestavi prof. Vavpotič. Sledilo bo drugo dejanje »Hasanaginice« in prvo dejanje »Prodane neveste«. Vstopnice bodo od podetika dalje v predprodaji v operi.

—lj Regulacija ljubljanskih cest. Cesta v Mesini lg ima od Brekvarjeve hiše do Popovičevega posestva linijo lahno napetega loka. Zda je ta del ceste preložen v ravni črti. Da bo cestišče trdno, se pridno dovažajo gramoz iz mestne jame za Bežigradom. Z dovažanjem je zaposlenih osem voznikov, vsak voznik pripelje dnevno dva trugi gramozna dopoldne, dve pa popoldne. Ob tej cesti je še dosti stavbnih parcel, ki bodo z regulacijo ceste dosti pridobile na svoji vrednosti.

—lj Umrla so v Ljubljani od 22.—28. februarja. Werd Ivan, zvonočvar, 66 let, Karlovska c. 3, Marija Sluga bivša služkinja 65 let, Vidovdanska c. 9, Pavel Endlicher, rudarski inženjer 75 let, Rakovniška ul. 5, Josipina Sikonišek, vdova drž. uradnica, 62 let, Dravska c. 7, Jakob Lavtar, mestni uslužbenec, 66 let, Grajska planota 1, Terezija Kunc, vdova jetniškega paznika, 86 let, Tavčarjeva ul. 13, Katarina Hertš 59 let, užitkarica, Vidovdanska c. 9, Blaž Pančur, skladiščnik, 44 let, Vodovodna c. 39, Uršula Merhar, zasebnica, 92 let, Ljanska c. 62, Ludvik Nabernik, brvič krznar, 40 let, Japljeva ul. 2, v bolnici: Josip Sruovršnik, slikarski pomočnik 30 let, Poljanska c. barakca, Franc Grden duinar 58 let, Franc Maru 41 let, Šmartno, Jernej Kristan, užitkar 82 let, Šmarca, Janez Zdravljec, duinar, 61 let, Mihaela Povše, hči delavca, 2 let, Zagorje ob Savi, dr. Šubelj Ivo dvornik svetnik v p. 58 let, Kamnik, Evgenija Hilimayer, modistinja 55 let, Vošnjakova ul. 4, Justina Černe, žena strojnika 55 let, Polakova ul. 3, Emljita Marolt, hči podpredsednika fin. kontr., 16 let, Skofija loka.

VELIKI PUSTNI KORZO SLAVČEVA MASKERADA nedelja, 2. marca Hotel Union, Ljubljana

—lj »Razposajena Ljubljana«. (Maskarada Ljubljanskega Sokola). Predprodaja vstopnic bo v društveni odborovi sobi v Narodnem domu danes v soboto od 4. do 7. zvečer, jutri, v nedeljo, od 10. do 12. ter v ponedeljek od 6. do 8. zvečer. Na pustni torek se vstopnice ne bodo prodale v predprodaji, temveč samo zvečer od pol 8. dalje pri glavni blagajni. Prosim, da si po možnosti kupi vsakdo vstopnico (25 Din) v predprodaji, da se tako na pustni torek prepereči občini naval pri blagajni. Posetniki maskarade, ki reflektirajo na udobna mesta, se opozarjajo, da pridejo pravočasno, ker je rezerviranje prostorov drugače nemogoče. Zdravo! Odbor.

—lj Maskarada Sokola II. se vrši v nedeljo 2. marca ob 20. uri zvečer v Kazini. Ta vsakoletna prireditev Sokola II se je tako udomačila in priljubila, da je tudi letos pričakovati mnogo obiska od res vestranski neprijetni zabavi ki jo bo privedel nudila. Napovedane so že različne, krasne skupine mask. Na sporedu velika preneženja. Svira prvovrstni jazzband Sokola I. Vstopnina 15 Din.

—lj Ema obleka, tisoč duš. Za maskarado Atene se prilašajo z vseh strani, mnogi tudi z dežele. Naročila za obleke se sprejemajo v soboto, nedeljo in ponedeljek v damski sobi kavarnе Emona od 16. do 19. v vsaki množini. Različne maske tudi dobro došle. Atenski domino ima prost vstop. Za tuje maske in gledalce kokarda 20 Din.

—Pevsko društvo »Savac« priredi v nedeljo 2. marca v Sokolovi dvorani v Štepanjski vasi svojo običajno prednostno veselico z bogatim vzporodom. Dostojne maske dobrodošle. Vabi odbor. 163/n.

—lj Občni zbor Kola Jahačev in vozačev Prestolonaslednik Peter v Ljubljani bo 6. tzn. ob 18. v prostorih Kmetijske družbe na Turjaških trgu.

—lj Na svidenje v nedeljo zjutraj pri »Tisku na Gričku«.

—lj Peroka. Poročil se je g. Valentin Gra. diček z gospodično Fani Golobovo iz Ljubljane. Obilo sreče!

—lj Občni zbor Splošnega ženskega društva bo v nedeljo 2. t. m. ob 16. v društvenih prostorih na Rimski cesti 9. Dnevni red običajen. Vabljenje! 160/n.

—lj Opozorjamo, da se vrši prodaja »Bellega tedna« samo še do 8. marca t. l. pri tiskarici A. Šinkovec nasl. K. Soss, na Mesnem trgu. Glej današnji inšert.

—lj Ogledite si pomladne novosti za gošpode in dame pri tiskarici Novak, Kongresni trg 15. 159/n.

—lj Restavracija Emona bo drevi otvorena in bo odprta do 3. ure zjutraj. Godba in ples. Za zalbavo je dobro preskrbljeno, pa tudi glede prigrizka in pijače bo vsakdo prišel na svoj račun. Za žejne izborna kapljica, za lačne pa dober guščaj!

—lj Deset krasnih slovenskih narodnih keranic za klavir, ki jih je priredil Josip Pavčič, je izšlo. Dobe se posamežno v Matični knjigarni po 8 Din. Priredba za salonski orkester in godbo na pihala po naročilu v prepis.

—lj Srednješkoli sastanek Francoskega instituta v Ljubljani, ki bi se moral vršiti jutri, je preložen na prihodnjo nedeljo.

—lj Letkovno gledališče na Taboru. V nedeljo 2. marca t. l. ob pol 16. uri repriza narodne pravljice v štirih dejanjih: »Rdeča kapica«. Prostovoljni prispevki se hvaležno sprejemajo.

Veliki pustni korzo

se vrši jutri v nedeljo v vseh prostorih hotela »UNION«. Od 8. do pol 9. zvečer zbiralice mask in skupin, na to ples. Za zabavo bode skrbelo več godb.

—lj Ema obleka, tisoč duš. Za maskarado Atene se prilašajo z vseh strani, mnogi tudi z dežele. Naročila na obleke se sprejemajo v soboto, v nedeljo in ponedeljek v damski sobi kavarnе Emona od 16. do 19. v vsaki množini. Različne maske tudi dobrodošle. Atenski domino ima prost vstop, za tuje maske in gledalce kokarda Din 20.

EDINI ORIGINAL. SPEV JOLSONA — »Sonny boy« na gramofon. ploščah dobite pri »Gramofon« A. Rasberger, Ljubljana, Miklošičeva c. 34. 161/n

—lj Društvo »Sočac« opozarja člane in prijatelje na prvi valček večer, ki ga priredi letos na čast vsem Jožicam in Joško-tem dne 18. 3. 1930 v vseh prostorih Kazine. Za ta večer se pričakuje tudi veliko presenečenje iz solčne Gorice. Zato vabimo vse Sočane in prijatelje po kratkem pustnem odmoru na ta lep zabaven valček večer. Vesel odesk. 162/n.

—lj Elektrotovrka A. Verhajs se je preselila z Gosposvetske ceste 13 na Gosposvetsko ceste 10 nasproti evangelske cerkve.

PUSTNI TOREK XV. ples mesarjev na Taboru (Vsak drugi ples valček)

Iz Celja

—c Popadljiv pes. Ljudskošolskega učenca Ivana Mikliča je na Ljubljanski cesti pred dnevi popadel v bližini mestne tehnične velik pes in ga ugriznil v nogo. Poškodba ni nevarna, živinozdravniški pregled psa pa je ugotovil, da je pes popolnoma zdrav.

—c Nov kamnolom. Zdraviliška uprava toplice Dobrne pri Celju je zaprosila pri celjskem sreskem načelnstvu za obrtno oblastveno odobrenje za otvoritev novega kamnoloma na Galletovem veleposstvu v Lembergu pri Dobrni. Komisijalna poizvedba in obravnava bosta v soboto 8. t. m. ob 9. uri.

—c Sprememba v gostilni Narodnega doma v Celju. Dolgoletna najemnika restavracije v celjskem Narodnem domu ga. Pepca in g. Karol Pert sta z današnjim dnem zapustila dosedanja restavracijo in sta prevzela v najem znano in priljubljeno gostilno »Wilson« v Gaberju pri Celju. Restavracijo v Narodnem domu pa je prevzela g. Antonija Pristovnikova, dosedanja gostilničarka v »Gozdni restavraciji« poleg mestnega pokopališča.

—c Dežurno lekarniško službo v Celju ima danes do vključno prihajajoča petka 7. marca lekarna »Pri Mariji« pomagajo na Glavnem trgu.

SOKOL Poziv Vičanom

Za telesno in moralno vzgojo državljanov je ustanovila kr. vlada z zakonom z dne 5. decembra 1929 viteško organizacijo pod imenom: Sokol kraljevine Jugoslavije.

Da se uresniči namen kr. vlade in Nj. Veličanstva kralja ter da se ta zakon realizira v korist naroda, je treba, da vsi oni, ki jim je pri srcu dobrobit našega naroda in prosperit države, sodelujejo aktivno ali pa vsaj s svojim pristopom podpirajo organizacijo, ki ji starostuje Nj. Visočanstvo prestolonaslednik Peter. — Člani organizacije bodo deležni tudi raznih ugodnosti, zlasti pri odslužitvi vojaškega kadetskega roka (skrajšan rok, prednosti pri dopustih, napredovanjih in dr.).

Obracam se na ugledna učiteljska zborna in meščanska šole na Viču, na vse prosvetne in kulturne organizacije ter na vse posameznike naše viške občine z vabilom k pristopu in s prošnjo k aktivnemu sodelovanju pri telovadbi in prosveti. Prijaviti se morete pisмено ali ustno v večernih urah v Sokolskem domu na Viču. Zdravo!

Starejšina sokolskega društva na Viču: Mesec.

— 80 letnica brata T. G. Masaryka proslavi češkoslovaško sokolstvo tako: dne 7. marca 1930 se zberejo v odborovi dvorani Tyrševega doma predstavniki sokolstva in zastopniki vseh žup, da na slavnostni način izrazijo udanost bratu prezidentu. Posebna deputacija izroči v pisarni brata prezidenta addresso sokolstva. Če bo dne 7. marca dopoldne presto, pa se bo vršil sprevid članstva iz Prage in okolice v sokolskem kroju z godbami in s praporci na Hradčane. Za deo se bo izdal poseben letak o Masaryku. Dne 23. februarja so se vršile v Pragi, Bratislavi in v Brnu enodnevnne šole o Masaryku.

Tudi naš SKJ je na svoji zadnji seji sklenil, da morajo vsa naša sokolska društva in župe dne 7. marca na svečan način proslaviti 80 letnico brata Masaryka, ki si je stekel neverjetnih zaslug tudi za naše osvoboditve. Podrobni program proslave predpise savezni prosvetni odbor.

19.182 smučarjev ima po največji statistiki češkoslovaško sokolstvo. Ker pa iz 18 žup ni bilo mogoče dobiti natančnih podatkov, se cenil skupno število smučarjev v ČOS na 27.000. V 35 župah je bilo 50 tekem, na katerih je tekmovalo 2023 oseb. — Pri nas smo tudi v tel panogi še daleč za brati Čehi.

— O podržavljenju sokolstva v Jugoslaviji in o sokolstvu pri nas in na Češkem sploh objavljajo londonske »Times« obširen članek. Popisu-

jelo postane in ustanovitev prvega Sokola po dr. Tyršu in pomen te organizacije v takratnem političnem boju avstrijskih Slovanov proti Dunaju. Sokolstvo, ki je bilo ustanovljeno na načelu, da pomeni prostovoljna disciplina duševno svobodno, je postalo jedro naroda in se je razširilo tudi na ostale slovanske narode. Sokolstvo je imelo veliko vlogo pri obnovitvi češkoslovaške in jugoslovaške države in je tudi še danes odločilni faktor v narodnem življenju. S tem da je bil v Jugoslaviji Sokol podržavljen, se hoče doseči okrepitev in ujedinjenje naroda.

— Krščansko-sokolska telovadna zveza v Avstriji se je zadnji dve leti povečala za 37 novih društev, tako da šteje zdaj 340 društev, ki imajo 38.302 članstva. V drštevih telovadi tudi okrog 2200 naraščajo in 9000 deo. Telovadbo vodi 838 vaditeljev in 237 vaditeljic.

— Literarno nagrado v počastitev spomina brata Vanička v znesku 3000 šeklin kron je razpisalo predsedništvo ČOS. Nagrada se lahko podeli vsakemu članu Sokola a) za odlično pisateljsko sokolsko delo v minulnem letu, b) za nepretrgano pisateljsko sokolsko delovanje v preteklem letu ali c) za življenjsko pisateljsko delovanje na sokolskem polju. Vsak član sokolske organizacije razen članov komisije ima pravico, da predlaga osebo, kateri naj bi se nagrada priznala. Podelitev nagrade se razglasi v »Vestniku sokolskem« na smetnji dan brata Karla Vanička, to je dne 24. julija 1930.

— Zveza poljskega sokolstva pošlje letos deputacijo v Alžir in v Antwerpen, na naš zlet v Beograd pa najmanj po enega člana in po eno članico iz vsakega okrožja. Udeležba Poljakov na mednarodni tekmi v Luxemburgu je odvisna od uspeha izbirne tekme, ki bo v najkrajšem času.

— Delavska atletska zveza v Nemčiji ima v Magdeburgu svojo šolo, h kateri spada tudi precejšen kos sveta. Na njem bodo priredili dve igrišči za nogomet, eno za tenis in dve za razne druge igre ter več različnih tekališč. V šoli sami je nameščena telovadnica v velikosti 30×15 m, učilnica, oder, oblačilnica, pisarna in velika skupna spalnica s 40 posteljami. Delavska atletska zveza, ki ima skupno 52.000 članov in članic, je razdeljena na 22 okrajev s 112 župani.

Knjige Slovenske Matice za leto 1930

Zaradi tehničnih zaprek, ki onemogočajo pravočasno izdajo Cankarjeve Zgodovine likovne umetnosti II. del, bodo dobili letos člani namesto te knjige III. del romana »Kmetje«.

Letošnji knjižni dar za članarino 50 Din je torej naslednji:

Prevodi svetovne književnosti, in sicer: I. XI. zvezek: Reymont-Glonar, Kmetje, II. del: Zima (ca. 17 tisk. pol).

II. XII. zvezek: Reymont-Glonar, Kmetje, III. del: Pomlad (ca. 20 tisk. pol).

(XIII. zvezek, to je IV. — zaključni — del tega romana: Poletje, bo izšel v letu 1931.)

XIV. zvezek: Calderon de la Barca — Oton Zupančič, Sodnik zalamejski. Igrokaz v treh dejanjih (ca. 6 tisk. pol).

4. Literarno delovanje Slovenske Matice od začetka do leta 1930. Bibliografski pregled. Sestavil dr. Janko Šleibinger.

5. Po izbiri eno od naslednjih knjig (ozir. ad b) dve):

a) Lončar Drag., Politično življenje Slovencev (od l. 1797—1919) ali

b) Kovačič Fr., Slovenska Stajerska in Prekmurje. Zgodovinski opis.

c) Mencinger I., Izbrani spisi, III. zvezek: Povesti, satire in članki.

d) isti, IV. zvezek: Abadon.

e) Knezova knjižnica, XXII. zv. Jui Kozak: Razori; Rado Murnik: Tujec itd.

f) Lermontov - dr. Vlad. Borštnik, Junak našega časa.

g) Jerajeva Vida, Iz Ljubljane čez polje.

h) Lah Iv., Češka antologija.

i) Golia Pavel, Pesmi o zlatolaskah in večerna pesmarica.

Glede izbire pete knjige naj služi vsem poverjenikom in članom v vednost dejstvo, da ni nobene teh knjig v tolikem številu v zalogi, da bi si mogli izbrati vsi člani ali njih velika večina eno in isto knjigo. Iz tega vzroka se mora omejit izbira le na obvestilo, katere navedenih knjig posamezni člani ne žele oziroma katero knjigo pred vsem žele. V tem primeru pa je treba navesti vsaj tri knjige, da je upravi dana možnost odločitve po razpoložljivi vosti.

Priporočila se, da sporoče člani svoje želje poverjenikom, poverjeniki pa izpolnijo priloženo vprašalno polo. Člani izven poverjeništev morejo sporočiti svoje želje glede izbire pete knjige naravnost društvu po dopisnici ali pa na zadnji strani položnice.

Za letos pristopivše člane prihaja v porštev pred vsem v letu 1929 izdani I. del romana »Kmetje« (Jesen). Cena 50 Din se zniža za te člane na 20 Din.

Izvirna vezava vsake knjige v najfinjši platno stane 12 Din. Kdor želi imeti vezane knjige, naj to naznani poverjeniku ali pa društvu. Večje se knjige pod 1., 2., 3. in 5.

Članarina mora biti poravnana najkasneje ob sprejemu knjig. Knjige izdeajo o veliki

Vabilo na naročbo „Naše dobe“

Potreba nove revije, ki bi bila posvečena temeljitejšemu razglabljanju o problemih domačega in tujega sveta, nego je to mogoče v dnevnem časopisu, se je čutila že dolgo in baš iz vrst naših intelektualcev je prišla pobuda zanjo. Po osvobođenju je tudi za naš narod nastala neizogibna nujnost, da se čim podrobneje pouči o raznih vprašanjih, ki vzklikajo na domačih tleh, kakor tudi v državah, s katerimi je naš narod kot del Jugoslavije stopil v mednarodne stike in odnose.

»NAŠA DOBA« bo obravnavala nacionalno-politična in splošno državna vprašanja, kulturne probleme v najširšem smislu, zasledujoč vse nove pokrete in pojave v duhovnem svetu. Bavila se bo z narodnogospodarskimi zadevami, s socialnimi vprašanji ter v svojem stalnem znanjopolitičnem pregledu in člankih obravnavala mednarodno politiko. Poleg gospodarskega in kulturnega pregleda, bo imela »NAŠA DOBA« tudi pregled domačih in tujih revij ter bo važnejše članke prinašala tudi v izveščku.

Nje program bo podrobneje začetan v prvi številki in smo uverjeni, da bo po njej rad segel vsakdo, ki se zanima za probleme, nastajajoče v današnjem javnem življenju.

Uredništvo »Naše dobe« se je sestavilo tako-le: Direktor revije je dr. Albert Kramer. Uredniški odbor tvorijo — vsak za svojo posebno interesno sfero — dr. Joža Bohinec, B. Borko, Božo Borštnik, Ivan Mohorič in dr. Bgumil Vošnjak.

Sotrudniški krog bo tako širok, kakor ga nima nobena naša revija. Priglasila se nam je že sedaj dolga vrsta uglednih intelektualcev, med katerimi so mnogi že znani po svojem odličnem peresu. Med drugimi so nam obljubili sodelovanje gg.: Baš Fr., profesor (Maribor); Brodar Sr., profesor (Celje); dr. Černič Mirko, primarij (Maribor); dr. Dolenc Metod, vseučiliški rektor (Ljubljana); dr. Grisogono Prvislav (Split); dr. Grum Slavo, pisatelj (Zagorje); Flere Pavel (Beograd); dr. Hlešč Fran, vseučiliški profesor (Zagreb); dr. Knafljč Vladimir (Ljubljana); Kristan Anton, minister z. r. (Ljubljana); Lajovic Anton, skladatelj in publicist (Ljubljana); dr. Lapažec Stanko, univ. profesor (Ljubljana); dr. Melik Anton, vseuč. docent (Ljubljana); dr. Ogrin Albin, izredni vseuč. profesor (Ljubljana); Orožen Janko, profesor (Celje); dr. Rohida Ivan, primarij (Ljubljana); Seidl Ferdo, šolski svetnik (Novo mesto); dr. Šišić Ferdo, univ. profesor (Zagreb); dr. Škerlj Božo (Ljubljana); dr. Tasić Gjorgje, univ. profesor (Ljubljana); dr. Zarnik Boris, vseučiliški profesor (Zagreb); dr. Zupančič Niko (Ljubljana) itd., itd.

Sotrudniški krog se bo še znatno razširil; pritegnili smo vanj tudi nekatere odlične publiciste iz češke, poljske in iz drugih slovanskih dežel, mimo mnogih uglednih intelektualcev iz naše države, zlasti iz Beograda in Zagreba.

Redakcionalno in sotrudniško tako zasnovana »Naša doba« pa bo imela tudi dostojno opremo. Izhajala bo točno vsake drugo soboto v zvezkih po 32 do 48 strani. Tiskana bo na dobrem papirju in z ličnimi črkami ter bo imela ovitek iz trdega papirja.

Naročnino smo odmerili najnižje, kar je v naših razmerah mogoče: 120 Din na leto ali mesečno 10 Din. Lahko se bo plačevala tudi četrtletno po 30 Din. Tako nizka naročnina je pri nas za 14 dnevnih brezkonkurenčna. Mogoča je samo ondi, kjer izhaja več listov in se tako z ekonomizacijo dela in materiala znižujejo rezijske. Dobro pa se zavedamo, da pomeni ta revija zaradi svoje izredno nizke cene znatno finančno obremenitev, ki jo bo mogoče olajšati le s tem, da se prijavijo čim več naročnikov.

Volja je trdna in cilji so čisti. Zaupamo v samozavest slovenskega izobraženca in verujemo, da bo revija zavzela v našem narodu ugledno in vplivno mesto.

NAROČITE »NAŠO DOBO« NEMUDOMA! ZAHTEVAJTE PRVO ŠTEVILKO NA OGLE! — POSLUŽITE SE PRILožENE DOPISNICE!

Uredništvo in uprava »Naše dobe« sta v Ljubljani, Knafljeva ulica 5.
KONSORCIJ »JUTRA« UREDNIKI »NAŠE DOBE«

Med potujočimi igralci

Ferdo Delak nadaljuje pripovedovanje o svojih vtisih in življenju med potujočimi igralci

»Geometrija kod Sloge«

Smederevo, 24. februarja.

Daleč za nama je že trdnjava Djurdža Smedereva. Dasi je jutro precej hladno, naju je parno veslanje počeno ogrelo.

»Veslaj k levemu bregu! Geometriji me rijo tam, morda najdeva med njimi Joco!«

Joco je mlad geometer, Zagrebčan, zgovoren in zabaven dečko, ki večkrat katero ugame. Njegova največja slabost so ženske, katerim posveti pol dneva, dobro četrtino posveča teatru, zadnjo četrtino pa si dele toalet, ples in končno — delo.

Ker spada radi vsakodnevnega nastopanja že več ali manj tudi v to skupino igravcev, ki tvorijo sedaj njegovo stalno družbo, mislim, da mi nihče ne bo zameril, če ga prištevam k ansamblu.

»Gospod Joco! Ali gremo h kosilu? Požurite se, popeljeno se s čokoni!«

»Tako, tako, gospodična. Kaj pa zvečer? Ali že veste, katera predstava bo? Prihiti k bregu in stopi v čoln.«

»Mislim, da »Devojačka kletva«, vendar pa nisem gotova, morda tudi »Karlova tetka«.

»Torej, če bo »Devojačka kletva«, igram ranjenca, če pa »Karlova tetka«, advokata Spinkaja, ali ne?«

»Najbrže bo tako. A kaj da vas včeraj ni bilo na spregled, pa ja ne kaka nova avantura?«

»Ah, avantura da. Pa avantura žalostnega konca!«

»Nemogoče!« ga je podžigala Erna, dobro vedoča, da Joco ne zna držati zase tajnosti in da ga sriži že jezik, da bi se čimprej izpovedal.

Popustila sva vesla, saj nas Donava sama pelje proti domu. Joco je globoko vzdihnil, uprl svoje velike oči v Erno, nasmejal se in začel s pripovedovanjem.

»Gotovo se še spominjate one krasne blondinke, ki je bila v petek zvečer pri »Zulumčanju«. Pri prvi mizi tik ob odru je sedela s prijateljico in par svojimi znanci.«

»Andjelina? Da! Da! Lepo dekle! Torej ta? No, pripovedujte, geometrijo!«

»Andjelija da. — Tako! po predstavi sem prisedel k njihovi mizi, bil sem dobro razpoložen — poleg tega sem pa vedel, da Lepa zvečer ne bo k predstavi in sem torej prost. Zato sem tem bolj skušal ustvariti veselo razpoloženje, da bi družbo čim dalje pridrževal in skušal priti v daljši razgovor z Andjelijo. Res, sreča mi je bila mila, zabavali smo se imenito in pregovorili sem družbo, da se domov grede uestavim še pri meni in popijemo čašo čaja.«

Moja soba je za pomočevanje pripravna. Navil sem gramofon, plesali smo, sreballi čaj, bili smo vsi imenito razpoloženi. Andjelina se je zanimala za slike, ki so visle v moji sobi. »Krasno slikate, mi je zašepetala!«

»Jaz? — Ne, gospodična!«

»Da, da, krasno!«

Stop! Misli sem si: Če že hočeš na vsak način da sem slikar, bodi! in skritoma sem ji zašepetal: Čudovit profil imate, gospodična, ali bi mi dovolili, da vas portretiram?«

Vesel nasmeš je bil prelo lica. »Ali

vas smem pričakovati v nedeljo popoldne ob treh? Razumeli boste, da delam nalazje v svoji sobi.«

»Pridem. V nedeljo ob treh.«

Zadovoljen sem bil z uspehom. Dosegel sem svoj namen in ko je hotela družba oditi, ji nisem branil.

Torej v nedeljo ob treh. Ves zadovoljen sem legel k počitku.

Sobota zjutraj.

Celo popoldne mi je med delom rojila le ena misel po glavi. Kako bi rekel Lepi, naj v nedeljo popoldne ne pride k meni. Kako, Kako? Naj si pošljem dopisnico, da imam sejo? To je že prepozno. Lepa bo popoldne pri meni in že danes ji moram povedati. A kako?

In tedaj sem si izmislil prav poseben načrt. Pustil sem delo in odšel do Branka ter ga poprosil, naj mi na dopisnico napiše sledeče:

Tovariši! V nedeljo popoldne ob 2. zaupni sestanek pripravljalnega odbora. Prosim te da ne pozabiš na svojo obljubo in nam za sejo prepusti svojo sobo. Z druženjem pozdravim!

To bi torej bilo. Sedaj bi morala biti dopisnica le še s poštnim pečatom žigosana. Htel sem na pošto in prosil gospodično, naj mi dopisnico žigosa, ker rabim znamko za prijatelja filatelista, kateremu pošljem še danes večjo zbirko naših znamk v inozemstvo.

»Žal mi je, gospod, a to je nedopustno. — Prosite morda gospoda pri tretjem oknu.«

Pri tretjem oknu sem zgodbo ponovil. Zaman. »Obrnite se na vašega poštarja.«

Tudi tega sem poskal. Nemogoče. »Prosimo morda gospoda načelnika.«

Prilodil sem se pred gospodom načelnikom, ponovil mu vso svojo zgodbo od začetka do konca — a tudi temu je bilo žal da mi ni mogel ustreči.

Naj bo, kar bo. Do poštnega ravnotežja stopim.

»Prosim vas, gospod direktor bodite tako ljubeznivi in največal sem mu zovna filatelistično prošnjo.

»Veste kaj, pustite karto tukaj, jutri vam jo prinese pismonoša.«

»Povedal sem vam, gospod direktor, da mislim danes odposlati kolekcijo.«

Nič ni pomagalo.

Htel sem domov, vzel pečat našega društva in previdno pritisnil krožni rob na znamko.

Dopisnico sem vrnil v svoj nabiralnik in odšel.

Do treh sem sedel pri Nihiču. Vedel sem: ob dveh pride Lepa k meni domov, odprla bo nabiralnik, prečitala karto, vrgla jo nazaj v nabiralnik in me počakala.

In bilo je tako.

»Za božjo voljo, kje si pa bil tako dolgo?«

»Ah, zlato moje, sama veš, kako sem zaposlen! Zjutraj na terenu, nato hitim še v pisarno, nato h kosilu. Danes sem imel

sejo »Dobrotvora«, jutri moram k pevski vaji. Saj res, ali je kaj pošte?« Vzel sem ključek od nabiralnika. »Samo dopisnica?«

Tiho prečitam dopisnico.

»No, vidiš, tako je, če je človek preveč dober. Saj rečem, nikdar ne obljubim nikomur več ničesar.«

»Kaj pa?« me začudeno vpraša hinavka.

»Ah, obljubil sem temu-le društvu, da mu posodim enkrat sobo za sejo. Pozabil sem že na to. In ravno jutri, ko sem prost in bi ostala lahko midva doma, jo zahtevajo. To je pa tudi prvič in zadnjič,« jezno pogledam dopisnico, žalostno rno, spominam se na ponarejen pečat in vržem dopisnico v peč.

»Če si obljubil, moraš obljubo držati!«

»Prosil te bom, Lepa, da boš tako dobra in boš pogledala jutri okrog enih, če je soba pospravljena in dobro zakurjena. Mi slim, da moja navzočnost pri seji ne bo muja in da lahko pridem ob dveh, najkasneje pol treh k tebi.«

»Vse gre kar najlepše. Pripravil sem peciva, likerjev. Soba je bila prijetno topla. Tretja ura je že davno minila, nje še ni. Pol štiri. Tri četrt na štiri. Nič. Da ni šla morda v kino?«

Hitim v kino. Ni je. Torej — krasna Andjelina — bog z vami! sem si mislil in hotel sem že k »Slogi«.

Kar tako, pa tudi ne, sem si mislil. Lepa me čaka doma in misli, da imam sejo. Nič. V kino grem. Pri blagani srečam Maro in ponudim ji mesto poleg sebe. Tako mi vsaj preje mine čas.

Prvo dejanje je že začelo. Kriminalna drama. Roparji lezejo v neko skladišče, ciganski orkester neusmiljeno ponavlja »Žena le vara nas«. Stisnil sem se k Mari, ki za moje besede ni bila ravno nedovestna.

No, popoldne ne bo ravno nezanimivo, sem si mislil.

Odmor. Luči v dvorani.

Pogledam okrog sebe. Mislim, da me zadene kap. Dve mizi pred menoj je sedela Lepa z materjo.

Ce me vidi? Najbolje, da se ji pokazem sam. Naglo se opravičim Mari in stopim do Lepe.

»Vedel sem, da te najdem tukaj. Opravičim sem se pri seji in prišel za teboj. Sedel sem poleg nje. Luč je ugasnila.«

Hvaležno mi je stisnila roko.

Kaj so igrali, ne vem. Le to mi je šlo po glavi: Vso pošto sem razburil, da bi imel učenost sestanek z Andjelijo. Potegnula me je — ni prišla. Z Maro sva bila že v najlepšem pogovoru. Moral sem ji uti — blamiral sem se pred njo. In vse to le zato, da sem šel z zanočepko lahko v kino. To je žalostno.

»Ali ne, gospodična Erna.«

»E, geometrijo, nimate sreče.« se je smejala Erna.

Čoln je pristal. Izstopili smo in hoteli k »Slogi«.

Igravci so že poobedovali, par jih je sedelo še pri črni kavli.

Sedemo h kosilu.

Čita Dušan prisede. »Devojačka kletva« je zvečer; gospod Joco, ranjenca, saj veste.«

»Dobro, dobro, čita!«

»A, to sem vam hotel reči, nek grafolog je danes tukaj. Za dvalet dinarjev vam izpisave in roke pove značaj, usodo — sploh vse. Naši so bili skoro vsi pri njem. In dobro jim je govoril.«

»E, čita, grafologi, ki bodijo po amodrevskih kavarabah in poleg tega še po takih kot je »Sloga« — ne, nimgam zaspenja v nje.«

»Poizkusite, poizkusite, gospod Joco, ne bo vam žal.«

»Pa je le pritegnil nekaj ljudi grafolog v ta lokal. Sicer smo tu igralci edini gostje, razen onih par »mangubov«, ki kvantajo pri peči.« se je smejal Joco.

»Počakajta tukaj. Dvajset dinarjev gori ali doli, morda se bomo na ta račun vsaj zabavali.« se je izgovoril Joco, ki ga je grafolog le zanimal in krentil k njegovi mizi.

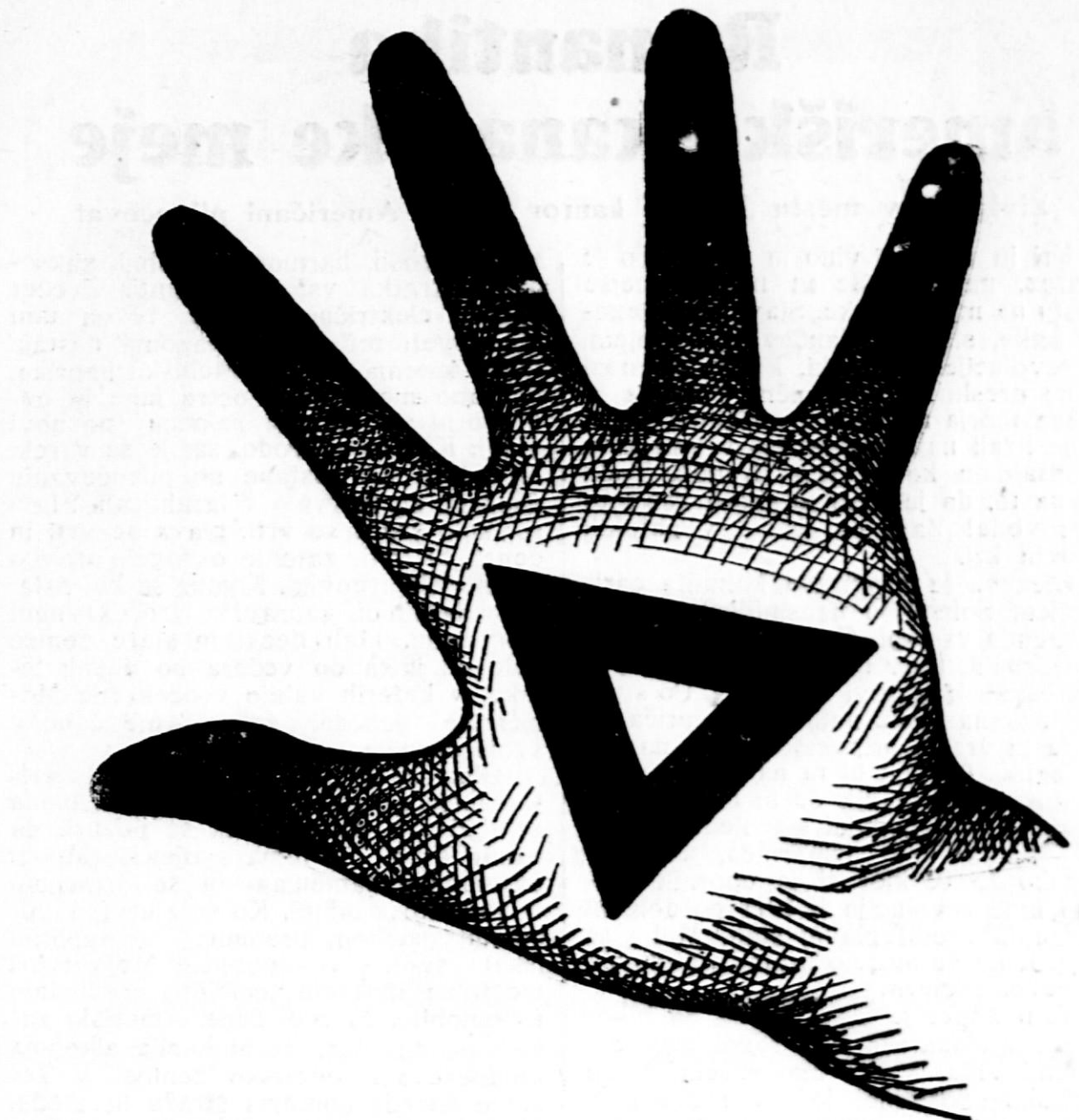
Poglavje o grafologiji

Dolg, suh, izžet človek, podoben oskubljenemu vrbacu, po videzu sodoč morfinist, je sedel v skrajnem kotu kavarne, pisal po lističih, sem in tja pogledal v knjige, ki jih je imel razložene po mizi in čakal novih pacientov. Izgleda, da je silno zaposlen. Ko se mu je Joca približal, je pripravil kos papirja, ponudil mu stol in mu velel, naj piše.

»Simpatičen dečko, kaj ne? Malo domišljav sicer, malo preveč radoveden, a končno edini človek v vsej družbi, s katerim se lahko vsaj resno pogovorim. — Odkar smo mi tu, je stalen gost te kavarne, zato se ga je tudi oprilelo ime »Geometrija kod Sloge«.

»Nimate danes nobenih vaj.«

»Ne. Igrali smo že ta komad. Sicer so pa pri nas vaje redka stvar. Vsak igravec ti ima ves narodni repertoar naštudiran. Ena vaja tik pred predstavo zadostuje, da venno za situacijo. Edino petje uvezbamo za vsako predstavo posebej s cigani. Pa končno, čemu vaje? Da bi kaj novega naštudirali? To se redko zgodi in če se, s tremi vajami so naše predstave gotove. Sicer pa imamo okrog štirideset del naštudiranih in s temi gremo iz kraja v kraj. Zgodi se, da nas kdo zapusti, da dobimo novega člana. A ta mora repertoar, v kolikor ga nima, še naštudirati, študirati sam. Ena vaja, mimogrede, da se znajde na odru in da ve za soligravce. Prav za prav klaverno delo. Za ljudi, ki pridejo iz resnega gledališča, obupno. V začetku ne vedo, kaj bi, mnogi nas pa po par dneh zapuste in odidejo, mnogi ostanejo in se privadijo vagonbendnega življenja.«

VIM SNAŽI VSE

»Kaj pa upravnik, Ali vas je on najel ali kako?«

»Angažiral, misliš? Ne. Bili smo že preje potujoča družba. Kupili smo si iz pristenega denarja kulis, zavese, garderobo. Izbrali smo si upravnika iz svoje srede. — Sicer sem slišala — tako vsaj šepetajo igravci —, da nas z blagajno vara. Če je to res, ne vem. A če je, bo kmalu frčal.«

Joco se vrača. Izgleda, da ni nič kaj vesel z grafologovimi izvajanjmi.

»No, kaj?«

»Kaj? Sarlatan! Čudim se, da mu gredo vsi na lim. Kaj pove? Nič! Tako grafologijo bi uganjal lahko tudi jaz. — Predvsem mu napiše ime in priimek; rojstno leto, dan in mesec rojstva, nato še dva, tri stavke in se na list podpiše. Ko mu list oddaste, vas prosi, da malo potrpate, da pisavo »analizira«. Z rdečim črčkom nekaj po vašem rokopišu, pokima parkrat važno z glavo in vzdihne »aha«. Nato vas prime za levico, gleda v oči, porine popisan list pred vas in začne važno, poudarjajoč besedo za besedo, govoriti o značaju. Nič! Mazaštvo!«

»Pa kaj vam je rekel?«

Joco se nasmehe.

»Kaj? — I, nu. Začel je tako. Vi bi morali biti baron, ne mislim točno, to se pravi baron kot tak, ampak vse kar opravljate, delate z veliko gesto. Lahkomiselni ste in to do skrajnosti, sicer ste dobrega srca in srečo imate v ljubezni. Vaša srečna številka je sedem. Pazite dobro na to. Nagajeni ste k umetnosti. Veseli vas vse, kar je lepo in dobro. Sreča in dolgo življenje sta vam zagotovljena. Mladi ste še. Če se boste poročili — in to se boste — glejte ti dve črti na levici, ki se družita — ne poročite se zgolj iz ljubezni. Glejte tudi na materialno stran. Čim več denarja vam primese žena v zakon, tem srečnejši boste. V sedmih do sedemdesetih letih si boste vašo pozicijo dobro utrdili in živeli boste brezskrbno življenje. Druga iz vaše pisave in roke ne razvidim.«

»Odšel sem mu dvajset dinarjev in ga poslal k vragu. A temu polkvarim danes kupčijo. Pa prav gotovo. Ne radi onih dinarjev, ampak radi teh ljudi, ki so tako neumni, da mu nasedajo. Komu na primer ne imponira, da bi moral biti baron? Ali da bo srečen? Da se bo bogato poročil. S temi namili jih pridobiva in vsakdo ga priporoča, ker vse stajajo zadene. Končno, dobro se zdi vsakemu, da ima na sebi nekaj baronskega.«

Krošnjar prihaja k naši mizi. »Stojte, resno se držite, če mi gre po sreči, ta mi bo dober model!«

Kaj misli, misno vedeli. Tembolj smo gledali Joco, ko se je na pol dvignil izza mize, zaplčil svoj pogled v krošnjarjev obraz in z dvignjeno desnico začel mahati proti krošnjarju.

»Vi, oče treh otrok, ki iz dneva v dan služite svoj kruh s prodajo pokvarjenih izdelkov, stopite bliže. Posebne sreče nimate v življenju, ranjeni ste bili v vojni, invalidnine ne prejimate. Vaša kupčija vam sicer domača toliko, da lahko živite, a varujte se v bodoče prodajati glavničke. Ti so tudi edini pravi vzrok vaših večnih prepirov z ženo. Zdravi niste. Analiza vaše krvi bi to mojo ugotovitev potrdila. Če vam je zdravje ljubo, popijte vsak večer čašo belega vina in popijte četr kilograma pečenih kostanjev. Vi boste to delali, vem. Vaša črna namilj oči osomim mi to pravi. Ozdraveli boste, kupčije bodo boljše in zadovoljni boste živeli. V osmih ali desetih letih obogatite. Več na vašem obrazu ne vidim.«

Joco je sedel. Krošnjar bulji v njega, stopi bliže. »Res je, res, gospod. Ženo imam in tri otroke, in ranjen sem tudi bil. Oh, gospod, kako vi vse veste. Kaj pa, kaj, ali bi mi hoteli povedati, kako bom obogatel?« sili radovedni krošnjar v njega.

»Ne,« odvrne Joco, »to ne, usoda mora iti svojo pot.«

Krošnjar se ves srečen zaljubljuje in odhaja k drugim mizam. In povsod razglasa slavo »onega gospoda, ki kar v obraz pogleda in vse za nazaj in naprej pove.«

»Vidite, tisti gospod tam, samo pogledal me je in mi povedal vse natanko. Radi otrok in žene in radi krvi, pa tudi za bodočnost. O, to je učen gospod, kaj bi se onile »pacer« meril z njim. Onile piše, piše, pa še eno figo pove. Ta pa kar z obraza.« Ta zgodba je šla od mize do mize.

Momir, ki je slišal Jocove besede krošnjarju, ga pokliče.

»Kaj pa, ali imate dober glavnik?«

»Glavnik, gospod? E, tega pa ne,« je hitel krošnjar in z desnico zakril glavničke v krošnjah.

»Glavničke ne, gospod, ampak drugo, vse kar želite.«

»Glavnik sem hotel. Drugega ne rabim nič.«

Malto težko je bilo krošnjarju, ko je odhajal. Prodajal bi glavnik. A proročanstvo meni, da mu to prinaša nesrečo.

In gospod to ve.

Joco se je zadovoljno smejal. Par ljudi od sedemdesetih miz je gledalo vprašujoče vanj in kmalu je minilo zanimanje za grafologa.

A ko je videl, da bi mu ta šala donesla »sklajentelo«, se je poslovil in odšel: »Na svidenje zvečer!«

Jovanova žena Ruža, ki opravlja poleg svoje igravske dolžnosti trdi reportersko službo med člani trupe, je pristopila k Erni in ji nekaj zašepetala.

»Tako!«

»Oprost, grem. Sestanek imamo člani. Radi upravnika. Baj je resnično radi denarja.«

»Veš kaj, Erna dobimo se pri večerji. Sam imam še par opravkov in rad bi šel malo na zrak.«

»Dobro, pri večerji. Pri predstavi ostanoš.«

»Seveda. Na svidenje.«

»Na svidenje.«

Čudno mi je bilo, ko je odhajala. Ne radi nje. Radi upravnika. Takole mi je prišlo na misel, ko da sem »usoda« za gotove upravničke.

(Nadaljevanje sledi.)

Joco je sedel. Krošnjar bulji v njega, stopi bliže. »Res je, res, gospod. Ženo imam in tri otroke, in ranjen sem tudi bil. Oh, gospod, kako vi vse veste. Kaj pa, kaj, ali bi mi hoteli povedati, kako bom obogatel?« sili radovedni krošnjar v njega.

»Ne,« odvrne Joco, »to ne, usoda mora iti svojo pot.«

Krošnjar se ves srečen zaljubljuje in odhaja k drugim mizam. In povsod razglasa slavo »onega gospoda, ki kar v obraz pogleda in vse za nazaj in naprej pove.«

»Vidite, tisti gospod tam, samo pogledal me je in mi povedal vse natanko. Radi otrok in žene in radi krvi, pa tudi za bodočnost. O, to je učen gospod, kaj bi se onile »pacer« meril z njim. Onile piše, piše, pa še eno figo pove. Ta pa kar z obraza.« Ta zgodba je šla od mize do mize.

Momir, ki je slišal Jocove besede krošnjarju, ga pokliče.

»Kaj pa, ali imate dober glavnik?«

»Glavnik, gospod? E, tega pa ne,« je hitel krošnjar in z desnico zakril glavničke v krošnjah.

»Glavničke ne, gospod, ampak drugo, vse kar želite.«

»Glavnik sem hotel. Drugega ne rabim nič.«

Malto težko je bilo krošnjarju, ko je odhajal. Prodajal bi glavnik. A proročanstvo meni, da mu to prinaša nesrečo.

In gospod to ve.

Joco se je zadovoljno smejal. Par ljudi od sed

Romantika ameriško-kanadske meje

Življenje v mestu Juarez, kamor hodijo Američani pijančevati

Kri in vino — vino in kri... To je Juarez, najslavnejše in najponosnejše mesto na meji Mehike. Slavne so njegove bitke, slavna pijančevanja v njem. Ni revolucije v Mehiki, katere plameni bi ne preskočili neskončne pustinje in celega morja na solnu obžganih pečin in ne lizali najmočnejše baš v tem kotu ob usahljenem koritu Rio Grande. Toda kaj za to, da je reka tu skoro vse leto brez vode? Zato pa tečeta v potokih vino in kri.

Glej, tu je prostrana kamnita carinarnica. Sonce jo neusmiljeno žge. V njej menda vse spi. Celo muhe je vročina izžopala, prav nič jih ne mikajo ponosni španski nosovi carinikov. Po stopnicah jih gomazi več polkov. Vse pričakuje, da ta vražja pripekajoča obla na nebu izgine. Človek bi tu najbrž ne vstal s kamenite klopi niti če bi mu kdo pet korakov dalje ponujal sladolep. In vendar — to je ista carinarnica, isto peklenško žrelo, kjer si je upornik Madero med revolucijo l. 1911 po dolgem obleganju uredil glavni stan. Muhe se od vročine ne morejo premikati, človek pa revolucijonira.

Tam zopet je stara arena za biko-borbo, preluknjana od krogel generala Pancho Villa, kakor dno rešeta. Novo občinsko poslopje leži v razvalinah, ogenj naj bi bil preganjal mestne očete na ulico, kjer bi jih sprejeli s svincom. Na praznem prostoru se leskeče kararski marmor na granitnem podstavku. To je Benito Juarez, narodni junak in patrijot, s katerega imenom se mesto ponaša. Na marmornu so sledovi druge krvave borbe. Od nekdaj je bil pridrvel general Pascual Orozco. Krvi ni bil obvarovan niti stari romantični misijonarški samostan Nuestra Señora de Guadalupe. Diazova vojska je postavila na strehe med zvonove strojnice, da bi zapele pesem protirevolucije. Zvonovi in zvončiki so bili izdelani v Španiji in jezuiti so jih marljivo spravili na mulah daleč, daleč po pustinji od morja, da bi oznanjali mir in pokoj ljudem dobre volje. Toda kolikokrat so že bili plat zvonov!

Ne smejo si pa misliti, da so prebivalci Juareza krvoločne zveri. Kaj šel! Eksplozirajo zadnji naboji, cevi pušk se še niso dobro ohladile in že poka roka, ki je včeraj sejala smrt, z bičem veselo nad četverovprego dolgorogih volov. Lesena, okorna kolesa težkih vozov drdajo zopet po kamenju, ki je še vedno oškropljeno s krvjo, proti napoli usahljenemu koritu Rio Grande. Tam se izpreminja s pomočjo vode in poto pustinja v rodovitna polja. V nedeljo pojdejo molit, samostanu prineso darila za grehe, popoldne bo pa že zopet tekla kri — to pot na biko-borbo. Drugo nedeljo so konjske dirke ali pa ožirje za izpremembo areno petelini. Krasi petelini se tu sramotno in obupno kljujejo do smrti, namesto da bi ponosno peli in poveličevali kuram. Mnogi ljudje jih vzpodbujajo in stavijo na zmagovalca, ki uide v najboljšem slučaju takojšnji smrti z izkljuvanimi očmi. Mehiki pesek je strahovito izsušen, a Rio Grande leži tu v usahljeno strugo. Treba je torej krvi, da se namoči. Tak je mehiki del Juareza, najslavnejšega in najponosnejšega mesta na meji Mehike.

Juarez je pa tudi mednarodno mesto — ameriški Monte Carlo, ameriški Montmartre. Mesto se je razvilo prese- netljivo hitro koncem svetovne vojne in po nji, ko je nastalo kruto izsuševanje velike severoameriške unije. Bar, kavarna, plesišče, avtomat in igralnica, avtomat, plesišče, kavarna in bar. In tako gre vedno znova. Na glavni ulici, Calle 16, de Septiembre, ni bilo niti med največje revolucionarno viro tolikega diranja, kakor vlada zdaj. Po ulicah se opoteka New York s San Franciscum, Baltimore z New Orleansom, Indianapolis z Denverom. Vsa Amerika je tu. Štiri dni in štiri noči voziti se za vlakom za steklenično prstnega žganja ali piva bi se nam zdelo naravnost blazno. Američan pa smatra za blaznost samo eno stvar na svetu — imeti v državi več kot dve ali tri politične stranke.

Cirkuske staje — brez zveri. Te nadomestujejo v polni meri ljudje, ki se izpremenijo tu iz častivrednih državljanih v druge vresčečo svojati. Podjetni individui, ki so priromali sem od vseh vetrov večkrat samo na oslu ali ukradenem konju, so nategnili plahte proti žgocemu nebu, zabili v zemljo nekaj primitivnih stolov in klopi, izobesili zvezdnato zastavo in Grand Casino Waleskega princa se svečano odpre. Že čez teden dni kupi lastnik na drugi strani v Texasu najrazkošnejši avtomobil in pusti ukradenega osla in konja velikodušno na cesti. Zgodovina tu kaže, da se lovi vsak človek za trenutnim uspehom. Prejšnje čase je bil tu lov za zlatom na zapad, zdaj se je pa izpremenila smer in ljudje drve na jug za tekočim zlatom, katerega je odkrila prohibicija. Vsem se mudi, vsi hite, da zlata žila ne usahne, predno si ne napolnijo žepov z zlatom.

Zato se tudi hitro pije. Prepovedan sad tekne vedno najbolje. Pije papa, pije mama in pije otroci. In pije se vse. Če je dovolj denarja, teče šampanjec. Od vseh vetrov se zbira muzikanti, pa tudi pravi umetniki, ki so vrgli proč dirigentsko taktilko in planili za zlatom. Razkazalo se muske bežanje, ci-

ganske gosli, harmonike, bobni, saksofoni, kratka vsi instrumenti. Zvečer zažare električne žarnice, tu pa tam se zasveti reflektor, polagoma nastaja točka kipenja v žilah. Mehikiška paprika, poprano meso, silno ostre juhe in čudovorni sir ključ v želodcu po novi vladi. Kdo bi pil vodo, saj je še v reki niti dobiti! Kar ostane po pijančevanju denarja, ga zaigrajo v igralnicah. Stavi se, kolo sreče se vrti, glava se vrti in denar se vrti, zato je okrogel pravijo v ameriški trgovini. Komur še kaj ostane v igralnici, zapravi v vročinskih lepoticami. Mali dečki in stare ženske dele od jutra do večera po ulicah letake, v katerih vabijo vročerkvne Mehikanke ljubezni željne Američane v svoje naročje.

Blizu se deveta ura zvečer. Ameriška meja se zapre. Kdor zamudi, plača zelo visoko globo. Vsak se požuri, da ujame avto, če nima svojega. Mnogi avtomobile zamenjajo in se pripeljejo v Ameriko s tujimi. Ko se jutraj s poštenim mačkom prebude, se napotijo iskat svoje avtomobile. Mejo tvori most, na katerem temeljito pregledajo avtomobile, pa tudi žepa. Ameriški zakon ne dovoljuje, da bi kaplja alkohola omadeževala ameriško zemljo. V železice seveda obmeina straža ne gleda. Najbolj razposajene izletnike opozore na meji, naj gredo takoj spat. — »Narodni Politika«.

Klub proti hudim ženam

V Liverpoolu je bil ustanovljen že pred leti klub, za katerega razen policije in članov nihče ni vedel. Nedavno je pa javnost zvedela, kakšen je ta klub in kakšne cilje ima.

Okrog 500 liverpoolskih zakonskih mož je sklenilo organizirati se in začeti boj za svoje pravice proti ženam. Bili so večinoma možje, ki niso mogli več prenašati tiranije svojih boljših polovic. Cilji kluba so bili zelo plemeniti. Zakonski možje in sploh vsi možiki naj bi se emancipirali od žensk takti, da bi občevali z njimi samo poslovno in uradno, kolikor je to potrebno. Ustanovitelji kluba je znani angleški biljardist Bob Rystel, katerega žena je menda prava Kantapa. V prostorih kluba so veliki napisi, kakor »Ne gremo domov! Proč z ženami!« itd. Klub deluje zelo agilno. Svoje člane podpira kolikor se da in če kateri brez dovoljenja ponudi izostanek, se klub pobriga, da pride brez večje neizgovoda domov. V vsakim takim grešniku gre član kluba, katerega naloga je pomiriti razjarjeno ženo in preprečiti morebitne hujše posledice moževega nočnega izleta.

Junak Iraka

V sredo je priredil dorsetski polk konjeniške milice v Londonu svečan banket na čast iraškega poslanika v Londonu Džaafera paše. Pred svetovno vojno je omenjeni polk v bitki pri mestu Agagia ujel Džaafera pašo, ki je bil takrat častnik bagdadskega polka v turški armadi in je vodil pleme Senusov na pohodih v Egipt. Angleži so odpeljali svojega ujetnika v Kairo in ga zaprli v trdnjavo, od koder je hotel pobegniti po vrvi, katero si je bil spletel iz rjuh. Vrv se mu je pa pretrgala in Džaafer paša je obležal v jarku ves pobit.

Odpeljali so ga v bolnico, kjer je zvedel iz novin, da so se Arabci uprli in da so Turki ustrelili mnogo njihovih nacionalistov, med njimi tudi več njegovih osebnih prijateljev. To ga je tako razjezilo, da je tako zapustil tabor centralnih držav in stopil v angleško službo. Sedanjí kralj Iraka Feisal ga je imenoval vrhovnim poveljnikom iraške vojske in Džaafer paša se je izkazal kot izvrstni vojskovodja. To je menda edini mož na svetu, ki nosi hkrati najvišje nemško odklikovanje, namreč Viljemov križec, in najvišje angleško odklikovanje.

General Kutjepov v Kremu?

Nekateri inozemski listi so priobčili presenetljivo vest, da je general Kutjepov zdaj v Moskvi v Kremu. Vest izvir iz protisovjetskih ukrajinskih krogov. Kutjepova so baje posadili 8. februarja na bivšem Nikolajevskem kolodvoru v Petrogradu v poseben vlak. Iz Moskve mu je prispelo naproti več vojaških dostojanstvenikov na čelu z načelnikom generalnega štaba. Z generalom so ravnali lepo, čeprav velja za ujetnika.

V Moskvi so ga odvedli v Kremel, kjer ga dobro stražijo. Kutjepova so odvedli k patrijarhu Sergeju, ki je lutka v rokah sovjetov. V strahu za svoje življenje stori vse, kar mu ukažejo. Sovjetska vlada računa s tem, da bo patrijarh kot poglavar cerkve najbolj vplival na pobožnega generala Kutjepova. Stalin, Vorosilov in Unšlirt so baje zasnovali že mesec dni pred prihodom Kutjepova načrt, po katerem naj bi patrijarh pridobil generala za sovjetsko vlado. Kutjepov prva dva dneva baje sploh ni hotel govoriti. Bil je zelo potrt in nepestrano je plakal. Poslali so

mu svečenika, ki ga je potolažil, potem ga je pa začel patrijarh pregovarjati, naj stopi v službo sovjetske vlade.

Za patrijarhom je posetil generala Vorosilov in mu obrazložil moč in tehnično opremo rdeče armade. Pojasnil mu je, da emigranti zamaš naspotujejo sovjetom, ki imajo na razpolago ogromno, moderno opremljeno armado. Sovjetski vojaški krogi računajo, da bo general kot strokovnjak spoznal, da je vsak odpor proti sovjetom zaman in da se bo sprijaznil z njimi. Da ga pridobijo, ravnajo z njim zelo lepo. Če se pa ne bo dal pregovoriti, bo ustreljen. V tem primeru njegovo ime ne bo več objavljeno in zadnja sled za njim bo v Parizu, kjer je skrivnostno izginil. Baje je Kutjepov kategorično odklonil ponudbo sovjetske vlade. Kljub temu ga nameravajo popeljati v vsa večja ruska mesta, da mu pokažejo, kako dobro izvežbana in opremljena je rdeča armada.

Naidu Sarojina, izredna indijska žena

Največja indijska pesnica, ki je na poudobu znamenitega indijskega narodnega voditelja Gandija privedla lansk leto v Berlinu več predavanj, gospa Naidu Sarojina, je pred 20 leti »zklunknila«. »Ker bi mogla ustvariti le eno samo pesem popolne lepote in večine, potem rada umolknem za večno.« — Postala je res lirski pesnica, znana tudi daleč izven svoje domovine. Danes pa je njeno literarno delovanje podrejeno delu za osvoboditev žene in vsega indijskega naroda. Ostavila je

»slonokoščeni stolp poezije in krenila na kamenito cesto naroda«. Nežna, razvajena žena se je odrekla bogatemu, razkošnemu domu in se preselila v skromno hotel-sobico v Bombayu. Razburila je nekdo vso Indijo, ker se je kot bogata in ugledna Brahmanka poročila z možem nižjega pokolenja. A tudi njega in celo svoje tri otroke je ostavila, da se posveti delu za osvoboditev Indijcev izpod angleškega jarma. Zopet so se moralisti škandalizirali. Tisoči so jo preklinjali, ker je oblatila indijski ideal žene, tisoči pa so jo potem poslušali kot znanilko novih idej in prerokinjo lepših časov.

Kakor večina Indijcev, je bila pred svetovno vojno tudi Sarojina Naidu naklonjena Angležem. Ko pa so l. 1919 Angleži odgovorili Indijcem na njihovo željo po osamosvojitvi s strašnim pobojem in klanim pri Amritsari, se je gospa Naidu izpremenila v strastno propagatorico gibanja »proč od Anglije«. Delala je in še danes dela skupno z Gandijem in prireja križem domovine ter v inozemstvu predavanja in piše v domače in tuje liste. Kakor Tagore, je tudi ona odklonila odklikovanje, ki jih je prejela od angleške vlade. — L. 1925 je indijski Narodni kongres izvolil Sarojino Naidu, da se pogaja z afriško vlado glede oškodovanja indijskih naselencev v Južni Afriki. L. 1926 je postala predsednica indijskega Narodnega kongresa; to je najvišja čast v Indiji. Naidu je strastna narava, energična, podjetna. Govori krasno, prepričljivo. Danes, v 50. letu svoje starosti, pozna do podrobnosti vse bolesti in trpljenje svojega naroda. Njena vroča želja je, da bi ga skozi dolino solz privedla v lepšo bodočnost.

In še enkrat

Gospod dopisnik s Šmartinske ceste v Ljubljani se nam je s svojim člankom predstavil kot trgovec, ki ima na tej cesti svoj lokal in seveda tudi pisemski papir in štampiljko, kjer pa stoji napis »Kette-Murnova cesta št. ...«. Zato ga popolnoma razumemo, če govori javno za to, da ostane lepo pri komaj par let starem imenu Kette-Murnova cesta. Ali v dopisu ve tudi podarjati: »Kette in Murn sta bila naša velika pisatelja in zakaj bi se bivaš Martinova cesta ne imenovala po njima?« No, če je to tako, potem naj pa gospod samo premisli, če ni žalostno spričevalo za nas, da dajemo dvema zaslužnima možema eno samo ulico. Vidite, to je bil tudi razlog, da so se strokovnjaki izrekli za to, da se je treba glede poimenovanja te ceste vrniti k staremu imenu, ki je bilo brez pravega vzroka že obsojeno na uradno pozabo.

Naše pojasnilo k zgodovini tega značilnega imena so stanivalci ceste sprejeli s hvaležnostjo. Z vsemi štirimi pa je dalo svoj pristanek tamonjši razborito »ljudstvo«, ki često, ne oziraje se na mlajšo prekrstitev, imenuje venomer Martinovo, a se bo z uvajanjem oprijelo prave, ne-pokvarjene, zgodovinske oblike »Šmartinska cesta«. Torej: Šmartinska cesta in še marsikatero davno zavrnjeno ime n. pr. Ajdovščina pred Figovcem naj živijo! Kar se tiče ovekovčenja imen Murna in Ketteja, pa naj bo gospod dopisnik tudi brez skrbi. Dr. J. R.

Stanovanja prazna — ljudje brez stanovanj

Pred kratkim sem čital v vašem cenju, da je bilo 1. februarja 1930. v Ljubljani odpovedano stanovanje okrog 250 strankam za maj 1930. V kolikor poznam razmere, je med temi pretežno večina delavcev ter nižjih državnih in javnih uslužbencev. Vzrok odpovedi je večinoma to, ker hišni posestniki računajo, da bodo s 1. majem lahko neprimerno dvignili najemnine, medtem ko so bili vsi ti ljudje do sedaj kolikor toliko z zakonom zaščiteni. Bil sem pred kratkim na mestnem magistratu, kjer je neka gospa, soproga železničarja, pripovedovala, da ji grozi deložacija, ker z moževimi dohodki Din 1100.— mesečno ne zmora najemnine, kakršno zahteva gospodar, drugje pa radi 9 otrok stanovanja ne dobi. Sam sem v 10 dneh videl kakih 15 praznih stanovanj, vendar pa zahtevajo lastniki teh take najemnine, da bi se marsikak dober trgovec ali obrtnik popraskal za ušesi ne glede na to, da stavijo še vse mogoče zahteve kakor, sprejemem le stranko brez otrok, podnajemnikov ne trpim, obiskov tudi ne, enoletno najemninno vnaprej, popolno renoviranje stanovanja itd.

Iz tega sledi, da bo 1. maja 1930 okrog 300 strank na cesti iz gori navedenih vzrokov; stanovanja, kjer zahtevajo hišni lastniki gorenje pogoje, pa bodo ostala prazna. Neki hišni posestnik je že noč zvišal strankam v svoji hiši najemninno za 100%. Stranke so ponudile 44kratno najemninno iz 1. 1914., kar odgovarja zlati pariteti predvojne avstrijske krone, poleg tega pa še plus Din 100.— mesečno. To pa gospodarju ne zadošča, zato je kar trem strankam sodno odpovedal stanovanje. Tako torej.

Stanovanjska zaščita se menda s 1. majem 1930 popolnoma ukine. Prav je tako.

V zameno za to predlagam sledeče:

1. Izda naj se zakon proti korupciji in navijalcem cen za najemnine stanovanj s čim strožjimi kaznimi in

2. Občina naj občutno obdavi vsa prazna stanovanja tako, da bodo lastniki hiš prisiljeni stanovanja oddati po odgovarjajočih cenah in brez drugih kapric. Punktum. J.

Gledališki upravi

Operetni repertoar postaja v Ljubljani vedno bogatejši. A koliko bolj bi se uspevale operete, ako bi gledališka uprava, ki sicer pridno skrbi za razna gostovanja, še prav posebno tu preskrbela včas kakor prijetno izpremembo! Poznam ljubljansko družbo in vem, da močna skupina uglednih dam in gospodov, zvestih ljubiteljev opere in operete, zelo zelo povdarja željo, da bi gledališka uprava angažirala tenorista Ljubiše Iličiča, — če ne angažirala, pa vsaj zopet povabila na gostovanje. Ta močna skupina ljubljanske publike si je že enkrat dovolila podati gledališki upravi v tej zadevi pismo, ki je imelo nad 500 podpisov.

Iličič gostuje sedaj v Carigradu, nakar pojde v Pariz, Berlin, Gradec, potem pa bi se prišel v Ljubljano, kjer ga številna publika zares odkritostno čeni. Odvisno je torej zares od gledališke uprave, da oskrbi zopetni prihod Ljubiše Iličiča v Ljubljano. Je čisto prav, da gostujejo pri nas mnogi tuji odr., še kabaret nam je ugaljal — želimo pa od časa do časa pozdraviti v Ljubljani tudi domače umetnike iz tujine. Ljubljancin.

O anketi, šoli in strokovnjaku

Se hudelec ima po zakonu pravico do zagovornika, naj bo enaka pravica tudi za dijaka. Z zanimanjem je morda ta ali oni pričakoval po končani anketi v »Slovencu« mnenja strokovnjakov. Prvi izmed njih je izrekel takšno, da nisimo izvedeli nič novega. Krivda je po njegovem mnenju v prvi vrsti na dijakih, v drugi na starših. Vse drugo, kakor količina in kakovost učne snovi, metoda, pedagogika je popolnoma v redu. G. strokovnjak sicer opazi, da so obrabi današnjih dijakov »bledi, izžeti...«. Vzroka za to išče na žogališču, — ki ga sicer ne zagovarjam, — nikakor pa ne v preobloženju. G. strokovnjak obuja spomine, kako so šli nekdanji dijaki s knjigo v roki v Tivoli, tam »tekmovali za kostanje, grmovo in steze« ter se »drgnili, da je kar odmevalo«. Ne vem, čemu so pri tem rabili knjigo. Radi lepšega?

Ako bi imeli toliko učenja, kakor ga vidim zdaj pri dijakih, bi ena knjiga za ves popoldan pač ne zadostovala, tudi ne bi imeli časa za »drganje«. »Krik po oddihu je pretiran,« pravi g. strokovnjak. Vendar pa vzhujemo na drugem mestu, da je učitelju težko »natrpati« v učenca pičlih 45 minut tvarino.

Beseda »natrpati« je dovolj jasen izraz, ki nam pove obenem, da je učenec, ki se mu je »trpalo« pet ur zaporedoma različno tvarino v glavo, potreben malo oddiha. Imam dijake, ki niso najslabše nadarjeni, ne hodijo na žogališče, za eventuelen družinski izprehod — ki ga g. strokovnjak smatra med drugim za neko izkušnjo v odvratanje od dolžnosti — nimajo nikdar časa, a vendar morajo mnogokrat bedeti pozno v noč, da se popolnoma pripravijo. Tega dejstva g. strokovnjak z nobenimi spomini na dobre stare čase ne spravi iz sveta. Svetoval bi mu res, da načne to vprašanje »pri koreni« in jedru.

Brez ozira na to, da so morda res kakšni taki starši, ki iz kakršnegakoli vzroka izpodkopavajo profesorjem ugled, je treba vendar priznati, da je vračanje vse krivde neuspehov edino na dijaka, velika krivica.

Glede vzgoje trdi g. strokovnjak, da imajo profesorji premalo časa za njo, starši da ga imajo

NAJNOVEJŠI VZORCI

ZA POMLADNE PLAŠČE

RAVNOKAR DOSPELI

BOGATA IZBIRA

A. & E. SKABERNÉ LJUBLJANA

več. Vprašam, ali se ne da večina predmetov obravnnavati tako, da upliva vzgojno? In osebnost profesorjeva? Seveda je treba za to dobrih pedagogov. Drzmem se trditi, da imajo starši manj prilike za vzgojo kakor profesorji. Prilika je navadno le pri obedu in večerji. Kar je vmes je šola in učenje; le v izjemnih primerih se nudijo staršem prilike za vzgojo. Če so starši sami dobro vzgojeni, se jim vzgoja navadno itak posreči. Tembolj so potrebni vzgoje v šoli tisti, ki jih po strokovnjakovem mnenju dajo starši v šolo zato, da bi se sami iznebili skrbi za vzgojo, ker čutijo, da ji niso odrasli. Kako je pa v tem pogledu pri dijakih, ki se vozijo in z onimi, ki stanujejo pri ljudeh, ki se vobče ne brigajo zanje?

Kar se tiče nezrelosti dece ob vstopu v gimnazijo, je res. Vendar je treba upoštevati na drugi strani težko življenje današnjega časa, krhoborstvo in brezposelnost. Mnogi starši v težkem eksistenčnem boju komaj čakajo, da jim postanejo otroci samostojni, saj je kljub temu doba študija dolga pol življenja. Bolje bi torej bilo, da se učna metoda in načrt temu prilagodita in se odvrže marsikaj, kar je samo gimnastična duha — nje ima več kot dovolj — nima pa nobene praktične važnosti za življenje. To pa je glavni čimbel, s katerim moramo računati. — M. S.

Tretja trafika v Zeleni jami

Govori se, da je zaposlil za dodelitev trafike v Zeleni jami neki imovit posestnik, ki se peča s trgovino premoaga, drv in prevoznikstvom, a je poleg tega še v državnih službi.

Ker sta v tem malem kraju itak že dve trafiki, a bi bila tretja v neposredni bližini ene od teh, katere lastnica je vdova po v vojni padlem možu, a lastnica druge trafike je istotako siromašna vdova, bi ne bilo umestno tu, da se s tem skrči že itak malenkosten zaslužek ubogih vdov.

Zelati bi bilo, da ukrenejo merodajni faktorji v tem primeru vse potrebno. Ako se že ustanovi tretja trafika, da bo ista tudi v primerni razdalji od že obstoječih, kakor tudi, da se podeli trafika v prvi vrsti res pomoči potrebnim ljudem, a ne imovitim, ker se danes najde dovolj takih, ki bi si s tem, da se jim nudi taka pomoč, vsaj nekoliko izboljšali svoj gmotni položaj.

Pri železodnih težkočah, zgagi, zmanjšanjem občutka za tek, zapeki, pritisku na jetra, tesnobi, tresenju udov, zaspčnosti povzročijo kozarec »Franz Josefove« grenčice takojšnje poživljanje zastale prebave. Zdravniška sporočila iz tropičnih dežel slave »Franz Josefove« vodo kot važen pripomoček proti grži, kakor tudi železodnim obolenjem, ki nastopajo v zvezi z mrzlico. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Dečji dom Franje Tavčarjeve

Bilo je l. 1928., ko je naša spoštovana voditeljica narodnega ženstva, predsednica skoro vseh naprednih ženskih društev, častna dvorna dama Nj. Vel. kraljice Marije, Franja Tavčarjeva praznovala svoj 60. rojstni dan. Njene verne sotrudnice smo premišljevale, kako bi počastile ta slavnostni dan, da bi ovekovčile ime žene, ki je delovala cela desetletja za blagor naroda in države.

Cela vrsta ženskih društev je stopila v složen krog in započela obsežno akcijo. Kolo jugoslovanskih sester v Ljubljani, ki je stalo tudi v tem okviru, je delovalo že več let na tem, da si uredi okrevišče ob morju za ferijalne dečje kolonije. Imelo je v ta namen ob morju le dve zasilni baraki, ki sta težko kljubovali raznim vremenskim neprilikam. Pomagati naši predsednici v tem delu je bila naša skupna misel in želja. Založile smo v počastitev jubilatke njeno sliko, da začnemo z zbirko za temeljni kamen novemu domu ob morju, ki naj bi nosil ime jubilatke, da bo pričel poznim rodovom o delavnosti zasluzne, velike žene Slovenke.

Uspeh zbirke je bil čudovit. Odzvala so se vsa napredna ženska društva, vključena v Narodnem ženskem savezu, slov. deol, odzvala so se naša društva po deželi, zaostale niso naše sestre dravske in savske banovine, Dalmacije, Bosne in Črne gore. Celo Čehoslovakinja nam je poslala svoj dar. Zbirka nam je nesla okrog 160.000 Din. Dolžne smo ob priliki uresničanja naših želja, v času nakupa našega doma, dati slovenski javnosti pojasnilo in zahvalo za tako izdatno pomoč. Seveda nam manjka še mnogo. Toda delati, graditi hočemo dalje z vso vneto.

Naše dobrotnike pa prosimo, da nam ohranijo svojo naklonjenost še v naprej ter da se ob priliki z darili in podporami spominjajo doma Franje Tavčarjeve v Kraljevici, ki bo za vso našo domovino velike važnosti.

Edgar Wallace:

Vrata izdajalcev

Roman

Diana se je komaj premagala. Ni pričakovala, da doseže njeno pismo zaželjeni uspeh, napisala ga je bila kar tja v en dan. Morda je hotela zadeti Dika, morda mu je hotela napraviti neprijetnost. Toda zdaj, ko je stala pred čudovito lepim dekletom, se ji je zdelo, da jo Hope sama poziva na boj. Diana ni poznala strahu in če jo je kdo izzival, se je odzvala.

Čudno, da so v tem hipu oživeli vsi pozabljeni vtisi in ugasi pepel srca, ki je žgal Diana pred štirimi leti, je znova zažarel kot žrjavica. Po tem je Hope videla, kako si je globoko oddahnila in se lokavo nasmehnila.

— Nekaj vam pokažem.
Njen glas je zazvenel tako čudno, da je presenečen njo samo. Odšla je za hip iz sobe in se vrnila z usnjenim tulcem. Pritisnila je na prozino, pokrovec je odskočil in prikazal se je prstan s tremi blestečimi dijamanti. Vzela je prstan iz tulca in ga podala gospodini Joynerjevi.

— Prečitajte, prosim, kaj je napisano znotraj.

Hope je mehanično ubogala, čeprav ni bila radovedna. Na notranji strani je bilo napisano: »Dick - Diana - 1922.«
— Hope ji je vrnila prstan.
— No torej? — je vprašala Diana.
— Je to zaročni prstan?
Diana je prikimala. Hope jo je začudeno pogledala.

— Mislite, da se s tem kaj izpremeni? — je vprašala. — Domišljate si, da je to mnogo tehtnejši razlog, nego so bili vsi, ki ste jih navedli, da bi me prepričali, da ne smem več občežati z Dickom Hallowellom. Vem, da ste zaročeni z njim, to mi je povedal. Pravzaprav mi je dejal, da je bil zaročen. Mnogi se zaroče večkrat, ne da bi se poročili. Odprito rečeno, gospodična Martynova, ne razumem, zakaj mislite, da bi vam morala prepustiti Dika Hallowella.

— Vem, da storite po svoji glavi, — je dejala Diana osorno. — To je stvar okusa in takta. Nikar ne mislite, da sem kaj takega od vas pričakovala. Ozrla se je na ročno torbico.

— Morda sem ravnila neprevidno, ko sem vam pisala, — je nadaljevala in iztegnila roko. — Prosim, vrnite mi to pismo.

Zopet sta se njuna pogleda srečala. Hope je odprla ročno torbico, vzela je pismo iz nje, ga raztrgala na štiri dele in položila na mizo. Lahno se je poklonila, potem se je pa obrnila in odšla tako nepričakovano, da je malo manjkalo, da radovedna Dombret ni priletela v sobo, ko je Hope odprla vrata.

Diana je stopila k oknu, da bi jo videla, ko pride iz hiše. Toda videla je ni.

— Zakaj, za boga? —

Diana Martynova se je čudila sama sebi. Ni mogla razumeti, zakaj je ravnila tako. Že pred leti si je bila izbila Dika Hallowella iz glave in že davno je bil nehal igrati v njenem življenju važno vlogo. Rada bi se bila spomnila, zakaj je prav za prav pisala Hope Joynerjevi. Menda je hotela podražiti Dika. Misli je, da bo Hope pokazala pismo Dicku in da nastane nevihta. Ni pa pričakovala, da pride Hope mirno in prevdarno v njeno razkošno sprejemnico.

Zaman se je skušala pomiriti, zaman je razmišljala, zakaj je tako razburjena. Prišla je Dombret in naznanila gosta, ki je vstopil takoj za njo. Diana je sedela na oknu, od koder je imela razgled na Curzon Street. Kritično in neusmišljeno se je ozrla na zanemarjenega moža, ki se je primajal v sobo. Prišlec je držal roke v žepih in zamislivo se je smehljajal.

— Kaj pomeni to?
— Ne razumem, kaj misliš s tem?
— Kaj pomeni tvoja celotna zamenjavnost?

Graham Hallowell je pogledal svojo zamazano obleko in se zarežal.

— Pozabil sem se preobleči, — je dejal.

Diana je počasi kimala z glavo.

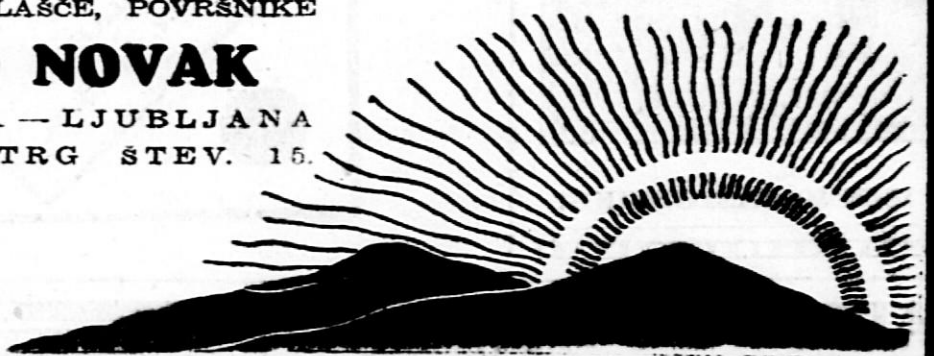
IZKORISTITE!

Prednosti nakupa v predseziji.
Oglejte dospele pomladne novosti!

KAMGARNI, SEVIOTI, SUKNA ZA OBLEKE, KOSTUME, PLAŠČE, POVRŠNIKE

FRANJO NOVAK

SPEC. TRG. SUKNA — LJUBLJANA
KONGRESNI TRG ŠTEV. 15.

OTVORITEV NOVE GOSTILNE!

Cenjenemu občinstvu v Ljubljani naznanjam, da sem otvoril na novo preurejeno gostilno, prejšnjo Aškerčev klet na Emonski cesti 8, na vogalu Aškerčeve ceste 1. Točil bom najboljša, prvovrstna dalmatinska vina iz lastnih vinogradov in raznovrstna domača vina. Imel bom tudi najboljšo primorsko kuhinjo in vsak dan sveže morske ribe. Vodim tudi vinotoč na Poljanski cesti 17.

Za obilen obisk se priporoča

VLADIMIR MILOŠ, gostilničar.

Brovning pištrole

flberte, lovske puške, pištrole za straženje psov, lovske in ribiške potrebščine ima vedno v zalogi

F. K. KAISER, puškar, Ljubljana, Kongresni trg šte. 9.

Zahvala

Za številne dokaze iskrenega sočutja ob smrti našega nepozabnega očeta i. t. d., gospoda

Ivana Wertl

in za mnoge krasne vence in cvetje se tem potom vsem iskreno zahvaljujem. Posebna hvala oč. duhovščini, pevskemu društvu »Grafika« za odlično žalostinko ter končno vsem sorodnikom, prijateljem ter znanem, ki so spremili pokojnega k zadnjemu počitku.

V Ljubljani, 1. marca 1930.

Rodbina WERTL.

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri

A. & M. ZORMAN
Stari trg 32, Ljubljana.

Klavirji!

Svarim pred nakupom navideznega blaga, cenim klavirje!
Kupujte na obroke

od Din 400—

prve svetovne fabrike: Bösendorfer, Steinway, Förster, Höpfl, Stügel originali, ki so nesporne najboljše! (Iahla, precizna mehanika). Prodaja jih izključno le sod. izvedenec in biv. učitelj Glasbene Metice

Alfonz Breznik

Mestni trg 3

Najcenejša posojalnica.

Odeje

blazine, vato, volno, puh, izdelovanje, popravila: Rožna ulica 19.

Zenitna ponudba.

Postajenačnik, 33 let star, kristjan, z lepim stanovanjem in poselstvom. Želi zaradi žitne poznanja. Ne iščem dote, nego ljubost, zvesto soprogo in dobro gospodinjico. Ponudbe s polnim naslovom pod »Idealen zakon 935« na upravo »Slov. Naroda«.

L. Stjepušin

ZAKON, Jureta 57

priloga najbližje ljubljane, tica, tica, partitura i ostale potrebščine za ova glasbala. Odlično za paritetno izdajo. Cenele blago

>Mali oglasi<

Vseka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakih. Za odgovor snamti! — Na vprašanje brez snamti ne odgovorjamo. — Najmanjši oglas Din 5—

Dvosobno stanovanje

veliko, na odda, s priključkom, Odrpova ulica 14, priključek.

1016

Lastnikom vil

sodi izkušeni strokovnjak pri nastavi, predvsem uređitvah, naprave in nadzoru nadzorstvo. Specialist pri vrticah. Naslove celokupnega ali delnega posredstva pod »Vrtičarstvo 1008« na upravo 1013

Najnovejši dežni plašči

došli!
Cene nizke. Na veliko in na malo. Jamnig, Ljubljana, Tavčarjeva 1. Pošljemo tudi po poštom povzetki

1017

Visokoprtilično hišo

trazno, v Sevalci ob Savi, prodam. Zraven župne cerkve, obstoječa iz 5 sob, velike predstobe, kuhinje, kuhinje za pranje, 3 velikih kleti in hleva. Krasen velik vrt in dvorišče. Poslopje je priključno za vsako trgovino in gospodarstvo. Cena cca 190.000 Din. Pojasmila daje Ivan Pribošič, Sevalci ob Savi št. 89.

1024

Hydroelektrična centrala

skoro nova, 70 HP, na stalni vodi, s posvetom in velikimi prostori, pripravo za vsako obrt in industrijo, se počasi proda z ali brez strojev. Natančneje se izve pri »Elektrarni« Sv. Peter v Savinjski dolini.

1025

Poceni in vendar najboljše je SEVERJEVA OTOMANA

z 32 peres v sedežu in 4 v zgornji; velikost 185 x 73

Cena Din 576— do 350— po izbiri preobleke. — Zahtevajte vzorce!

najboljši material!

RUDOLF SEVER, Ljubljana,
Marija trg št. 2

Velika izbira usnja

vsakovrstnega, za spomladansko in letno sezono, po najugodnejši ceni. Se priporoča tvežnja Franc Erjavac, Stari trg št. 11 a.

1010

Gostilna v Mariboru

na zelo prometnem mestu, nova, enonadstropna hiša, davka prosta, obstoječa iz treh gostilniških lokalov, vrta, moderne velike dvorane za 500 oseb, širinsobnega stanovanja, kuhinje, kleti in gospodarskega poslopja, se pod ugodnimi pogoji takoj proda. Ponudbe na M. Zinauer, Maribor, Aleksandrova cesta 45/II.

1005

Lepe starine

no zelo celi ceni so na prodaj. — Naslov se pošlje v upravi »Slov. Naroda«.

1001

Gostilna Tomšič

(Restavracija »Mirja«) Sv. Jakoba trg 5, sodi prvovrstna gostinca, omožica in dolgaletna vina, domače žganje, vsakršna topla jedila. — Vsako nedeljo ob 5. uri zbirajo sočni gošči in razgovorci. Poseti torej spehoviti! — Sprejem obnovev živev na ekskurziji rejevno hrano.

1000

Mlad gospod

želi znanja s simpatično gospodinjstvom ali vdovo, staro 18 do 26 let. Na premoženje se ne ozira. Le resne ponudbe s polnim naslovom poslati na upravo lista pod »Značaj 1027«.

1027

Učenke

solidne, s dobrim glasom za temburško glasbo, ki so voljne potovati po naši državi, sprejem. — Rok učenja 18 mesecov, plača 300 Din mesečno ter hrana, stanovanje in prehrana potovanja. Pisarna posreduje s šliho na kapelnika Štrašček — Biše Danica, Split.

1026

Klavirje

in pianine prodaja, izposoja, popravlja in čisto uglašuje najceneje — tudi na obroke — tovarna klavirjev WARBINEK, Ljubljana, Gregoričeva 5, Rimskakova cesta 2.

956

Zelodčno tinkturo

preizkušeno, proti zaprtju in drugim težkotam želodca priporoča dr. G. Piccoli, lekarnar v Ljubljani.

87-J

Tapetniška dela

otomane po 550, spalne divane po 1600, spodnje modroce po 290, zgornje modroce po 220 dinarjev izdeluje po naročilu Karl Sitar, tapetnik in dekorater v Ljubljani, Wolfova ulica 12. — Točna in solidna posrežba.

964

Vajenec

priden in pošten za zlatarstvo obrt se išče. — Kajo Delič, zlatar, Ljubljana, Vidovdanska c. 2.

934

Šivalni stroji

„Gritzner“ „Adler“ in kolesa,

najboljši material, precizna konstrukcija, krasna oprema ter najnižja cena kakor tudi

pisalni stroji „Urania“ so samo

pri **Jos. Peteline, Ljubljana**

Telefon 2913

ob vodi, v bližini Prešernovega spomenika.

Večletna garancija! Ponk v vezanju brezplačno

Trgovina

dobro uspevala, v strogem centru Ljubljane, se radi boleznij z lokalom, inventarjem in blagom takoj ugodno proda. Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Zlata jama«/965.

Trgovina

v lepem industrijskem mestu se radi boleznij z lokalom, inventarjem in blagom za več let pod zelo ugodnimi pogoji takoj odda. Najlepša eksistenca za začetnika ali mladi par. Stanovanje v hiši. Pomudbe na upravnistvo »Slov. Naroda« pod »Industrija«/966.

Simphoneta

je novejši, lep in najpopolnejši muzikalni instrument, nadomesti chrom. harmoniko, harmonij in klavir. Pojasmila daje A. Pinter, Slov. Bistrica.

875

Železnato vino

lekarnarja dr. G. Piccoli-ja v Ljubljani krepa oslabele, malokrvne, odrasle in otroke.

87-J

Zagotovite si obstanek!

„REDL“, šola za friziranje in nego lepote

v Gradcu (Graz) Vam nudi priliko, da se printite modernega ženskega poklica prihodnosti.

Vprašati na: Friseursalon Redl, Graz, Sporgasse 17.

Jajca za valenje

od svojih pod kontrolo stoječih

štajerskih kokoši

čiste pasme, prodaja v zabojčkih po 24 komadov zajedno s pakovanjem in poštnino za ceno Din 100 za zabojček, samo za vnaprej poslani denar.

Vlastelinstvo Jaska,
Jastrebarsko

Zahvala

Za izražena sočutja in častno spremstvo na zadnji poti moje ljubljene sestre, gospodinj

Evgenije Hillimeyer

se zahvaljujem. Posebej se zahvalim gg. zdravnikom in čl. sestram v bolnici za njih požrtvovalnost; nadalje gospej Mini Sarkovi in njenemu osebju in vsem znancem, prijateljem in sorodnikom za krasno cvetje, s katerim so počastili spomin umrle.

Ljubljana, 1. marca 1930.

MARIJA OJSTRIS.

Prometni zavod za premog d.d. Ljubljana

prodaja po najugodnejših cenah samo na debelo.

Premog

domači in tujerodni za domačo uporabo in industrijske potrebe

Kovaški premog

svetovni, plavbari in plinski

Brikete

Prometni zavod za premog d.d. v Ljubljani

Miklošičeva cesta šte. 15/1

LEONARD TREPP

ujedinjene opekarne d. d. v Karlovcu

dobavlja iz svojih najmoderneje urejenih tvornic

zidno in strešno opeko

v najboljši kvaliteti ter po najugodnejših cenah

Zahtevajte ponudbe! Zahtevajte ponudbe!

Otvoritveno naznanilo!**RESTAVRACIJA
„EMONA“**

ki se nahaja v moderno urejenih prostorih pod kavarno, se z današnjim dnem odvarja. P. n. gostom biva nudila poleg lahorne kuhinje, prvovrstnega vina in dobre postrežbe tudi koncertno in plesno gibanje. V soboto in nedeljo plesna zabava.

Priporočava se

Dolničar in Presker

Mag. št. 7736/30.

Razpis.

Mestna občina ljubljanska razpisuje oddajo zidarskih in težakih del pri zgradbi hladilnice za slanino v mestni klavnici. Pravilno sestavljene in kolekovane ponudbe s 100 dinarskim kolekom je oddati v zapečatenem ovoju v mestnem gradbenem uradu, Šolski drevored 2/II do

12. marca 1930 do 11. uri dopoldne

Vse podatke in pripomočke daje mestni gradbeni urad med uradnimi urami.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 25. februarja 1930.

Mramornato steklo

v različnih barvah in velikostih. 6—8 mm debelo za obložitev kopalnic, toalet, hladilnic in kuhinj, za notranjo ureditev prodajalnih lokalov itd. je novost za Slovenijo.

Je masiven material brez glazure, kot steklo ne izgubi barve. Potrebne klesane se lahko vrstijo v vseh premerih. Obložitev gladkih sten se vrši s specialnim kletjem ali se pa pritrdijo plošče z vijaki. — V zalogi ima in tozadavna dela izvršuje

„KRISTAL“ D. D. tovarne ogledal in brušenega stekla.

Ljubljana VII (tel. 3075) — Centrala Maribor (tel. 2132) — Split

Izdeluje ogledala iz la zrcalnega stekla 5 1/2 do 8 mm debeline v vseh velikostih, tudi v merah 300 x 200 cm in več, brušena stekla z okraski (ornamenti) ter upognjena stekla. Popravlja oslepela ali sploh pokvarjena stara ogledala, izvršuje zasteklenje izlozih in portalov z zrcalnim steklom 6 do 8 mm, s specialnim steklom 5 do 6 mm; vlaga stekla v medenino (Messingfassungen), izdeluje pultne plošče iz 8 do 10 mm debelega zrcalnega stekla. — Ima na skladišču v vseh velikostih zrcalno steklo 5 1/2 do 8 mm, tudi nadmočno 8 do 10 mm debeline, specialno steklo 4 do 6 mm, ledenasto steklo 5 mm, alabaster steklo 9—11 mm, colska ogledala; vse po jako zmernih cenah. Jamči za prvovrstno izdelavo vseh svojih proizvodov. — Zahtevajte ponudbe!

PRAVI

:FRANCK:

vedno

odlična kakovost!

Upeh nedoregljiv:

Da ustrezemo želji naših
strank smo podaljšali pro-
dajo do

8. marca**BELI
TEDEN**

Kapital se Vam podvoji v enem letu,
če ga naložite pri reji srebrolakih listic

FERLINZ, reja živali,
plemenite kožuškovine
komandirna družba
v LJUBLJANI, Stančičeva ul. 21

ZAHTEVAJTE PROSPEKTE! — ISČEMO ZASTOPNIKE!

REŠITE SE NADLOG!

Kaj pravijo o »Klo-Balsam« hvalažni odjemalci?
Vijudno Vam sporočam, da sem ozdravil noge z Vašim »Klo-Balsamom«. Leta 1922 sem moral v pokoj zaradi bolnih nog, hodil sem kot po jajcih. Danes sem zdrav, po zaslugi Vašega balzama. Ob priliki, ko pridem v Ljubljano, se bom osebno prijavil. Vaš hvalažni: Adolf Rabič, orožniški narednik v pokoji, Mengeš 70.

Rešite se tudi VI: kurjih oces, bradavic, trde kože itd. Lonček 10 Din (predplačilo), po povzetju Din 18, pošlje:

R. Cotič, Ljubljana VII.

Kamniška ulica 10 a.

Zobni atelje

**I. HRIBOVŠEK
ZAGORJE**

od 1. — 10. marca
radi renoviranja zaprt.

Znižane cene!

Oglejte si igrače in otroške vozičke, bicikle, holenderje, male avtomobile, šivalne stroje, najmovejša dvokolesa pnevmatiko itd. Velika izbira. Prodaja na obroke. Ceniki franko. »TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Najboljši češki blagovi

Zajamčeno čistovolnene
moške in damske blagove
zadnjih novosti za
pomladno in letno sezijo

razpošilja starorenomirana ZALOGA TVORNICE SÚKNA

Siegel - Imhof — Brno

Palackého tř. 12, Češkoslovaška.

Največja izbira. — Najnižje tvorniške cene. — Najsolidnejša izvršitev vseh naročil. — Na zahtevo vzorci zastoj in poštne prosto.

**Vezenje nevestinih oprem,
zaves, pregrinjaj**

najcenejše in najfinejše

MATEK & MIKEŠ, Ljubljana

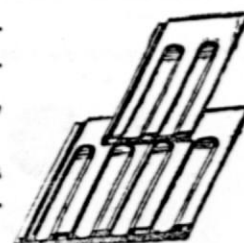
(poleg hotela Struckelj)

Entlanje, ažuriranje, predtiskanje takoj!

Opeko in strešnike

vseh vrst za zidavo hiš, iz znanih Karlovskih opekarn »ILOVAC«, dobavlja franco vsaka postaja po konkurenčnih cenah, samo

»EKONOM«, generalno zastopstvo za Dravsko banovino, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 7.

**GRADITELJI,
lastniki hiš**

Podpisani si usojam vijudno naznaniti, da sem opremil svoje tesarsko podjetje v zvezi z lesno industrijo z najmodernejšimi vsakovrstnimi stroji in se cenj. javnosti najtopleje priporočam za izvršitev v to stroko spadajočih del, kakor tudi za nakup raznega lesa.

Prevzemajo se tesarska dela od najmanjših do največjih. Kupujem tudi surovine do največjih količin.

Delo solidno, cene zmerne.

FRAN MARTINEC

mestni tesarski mojster

Ljubljana, Prule 8

Telefon 2432

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA. Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopiu)

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predjumi in krediti vsake vrste, oskomi in inkaso menic ter nakasila v tu in inozemstvo safe - deposits itd. itd. itd.

Brzojavke: Kredit, Ljubljana — Telefon št. 2040, 2457, 2548 Interurban 2706 2506 87-L